

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ДЕВЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО ЗАСЕДАНИЕ

София, петък, 7 юли 2023 г.

Открито в 9,03 ч.

Председателствали: председателят Росен Желязков и заместник-председателите Росица Кирова и Фелиз Хюсменова

Секретари: Небие Кабак и Станислав Богдански

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ: Уважаеми колеги, добро утро!

Регистрирани са 179 народни представители. Има кворум, откривам заседанието. (Звъни.)

Започваме, колеги, днешната програма със:

ПАРЛАМЕНТАРЕН КОНТРОЛ ПО ЧЛ. 105 ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ.

Господин Свиленски – за процедура.

ГЕОРГИ СВИЛЕНСКИ (БСП за България): Благодаря, уважаеми господин Председател.

Уважаеми колеги народни представители, не за да изглеждам значим започвам заседанието с процедура, а господин Председател, знаете, в началото на всяко заседание трябва да съобщавате на колеги народни представители, които са се отказали от имунитет.

Довчера следобед нямаше такова съобщение, съответно нямаше в Деловодството, и моля да информирате Народното

Вярно с оригинала:

Ирина Колева

Началник на отдел

"Административно обслужване"

БСП не е в правителството и няма кой в това правителство да бъде коректив и да защитава националния интерес. (Ръкопляскания от „БСП за България“.)

Само за една година от Стратегия за развитие на енергетиката, под която стоят нашите подписи и която предвижда освен „Козлодуй“ и друга ядрена мощност, която ще преценим с какви реактори, на коя площадка и така нататък да се прави, за по-малко от година превърнахте тази стратегия в гьол. Българските граждани ще преценят какви са причините. Видяхте ги вчера всички с очи. (Ръкопляскания от „БСП за България“.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ: За процедура? Няма процедура.

Преминаваме към следващата точка от дневния ред:

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОИЗВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛЕН РЕФЕРЕНДУМ С ВЪПРОС „СЪГЛАСНИ ЛИ СТЕ БЪЛГАРСКИЯТ ЛЕВ ДА БЪДЕ ЕДИНСТВЕНА ОФИЦИАЛНА ВАЛУТА В БЪЛГАРИЯ ДО 2043 ГОДИНА?“

За доклад на Комисията по правни въпроси – заповядайте, господин Стоев.

ДОКЛАДЧИК СТОЮ СТОЕВ: Благодаря Ви, господин Председател.

„ДОКЛАД

от Комисията по правни въпроси

относно Предложение за произвеждане на национален референдум с въпрос „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“,

№ ПГ-48-339-01-2, внесено от Инициативен комитет на граждани на 7 април 2023 г.

На свое редовно заседание, проведено на 5 юли 2023 Комисията по правни въпроси обсъди предложение за произвеждане на национален референдум с въпрос „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“

Вярно с оригинала: .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

година?“, № ПГ-48-339-01-2, внесено от Инициативен комитет на граждани на 7 април 2023 г.

На заседанието присъстваха: от Инициативния комитет на граждани – господин Деян Николов, господин Александър Александров и господин Тодор Беленски – членове; от Българската народна банка – господин Димитър Радев – управител, доц. д-р по публичноправни науки Христо Христов – преподавател по право на Европейския съюз в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, както и преподавателите по конституционно право проф. д-р Пламен Киров – ръководител на катедра „Конституционноправни науки“ в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, доц. д-р по конституционно право Борислав Цеков от Института за държавата и правото при Българската академия на науките и доц. д-р по конституционно право Наталия Киселова.

Внесената подписка в подкрепа на инициативата за произвеждане на национален референдум е в съответствие с изискванията на чл. 45, ал. 1 и чл. 48, ал. 2 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

От представения протокол за резултатите от извършената проверка на подписката на националната гражданска инициатива от Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройството се установяват 603 356 броя проверени записи, като от тях 470 973 броя са на гражданите с коректно вписани данни, 132 383 броя са некоректните записи. При проверката е извършена съпоставка на данните за лицата от подписката – имена, ЕГН, постоянен адрес, с данните им, съдържащи се в регистъра на населението – Национална база данни „Население“. Проверено е дали лицата в подписката отговарят на законовите изисквания за участие в същата, да имат избирателни права: да са български граждани, навършили 18 години, да не са поставени под запрещение и да не изтърпяват наказание „лишаване от свобода“ по държавно постановление, предоставени от Главна дирекция „Изпълнение на наказания“

Вярно с оригинала: .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Министерството на правосъдието, както и да фигурират само веднъж в подписката.

От името на вносителя предложение за произвеждане на национален референдум, № ПГ-48-339-01-2, внесено от Инициативен комитет на граждани на 7 април 2023 г., беше представено от господин Деян Николов, който подробно изложи мотивите и целите на тази инициатива. Като причини бяха посочени проблемите, свързани с предстоящото въвеждане на еврото като официална валута на Република България, а именно сериозните негативни ефекти върху икономиката и жизнения стандарт на българите и пълната загуба на дългосрочен фискален, финансов и паричен суверенитет на страната ни.

Господин Николов посочи, че предложението за национален референдум е направено от инициативен комитет на български граждани с избирателни права, събрал повече от необходимите 400 000 подписа на български граждани с избирателни права, което дава основание за произвеждане на референдума в съответствие с чл. 10, ал. 2 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, като е съобразен с ограниченията на чл. 9, ал. 2, 3 и 4 от същия закон и не ги нарушава. Той отбеляза, че съгласно Договора за присъединяване на България към Европейския съюз и чл. 5 от Протокола към него Република България участва с така наречена дерогация в Икономическия и паричен съюз от датата на присъединяването към Европейския съюз, като по силата на чл. 139, параграф 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз държави с дерогация са онези държави членки, за които Съветът на Европейския съюз не е решил, че отговарят на необходимите условия за приемане на еврото. Господин Николов допълни, че подписаните от България международни договори, от една страна, и правото на Европейския съюз, от друга, не определят конкретен срок, в който държавите с дерогация имат задължение да въведат еврото като официална валута. Беше уточнено, че при отсъствието на ангажимент за определен конкретен посочен срок за премахване на националната валута и въвеждане на еврото в подписаните от България международни договори и в правото на Европейския съюз предметът на настоящото предложение ~~за произвеждане на~~

Вярно с оригинала: .....

Ирина Котева

Началник на отдел

"Административно обслужване"

национален референдум е съобразен с ограниченията на чл. 9, ал. 2, 3 и 4 от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

Господин Николов добави, че процесът по въвеждане на еврото в Република България е белязан от остър дефицит на демократичност, като произвеждането на референдума би предоставило суверенна легитимност на политическата класа у нас да поема историческа отговорност и да вземе стратегическо решение с дълбоки и дългосрочни последствия за всеки български гражданин.

Представителят на Инициативния комитет уточни, че анализ, изготвен по поръчка на Европейския парламент, документиращ общо 58 референдума между 1972 г. и 2016 г. по теми, свързани с европейската интеграция и Европейския съюз. Господин Николов посочи, че изборът на 2043 г. като евентуална най-ранна година за замяна на българския лев с еврото се потвърждава и от изследване на Световната банка от месец декември 2022 г. В заключение господин Николов отбеляза, че е необходимо да бъде запазен българският лев за следващите 20 години, тъй като недостатъчното сближаване на българската икономика с еврозоната би изложило Република България на повишен риск от възможни негативни ефекти.

По предложението за произвеждане на национален референдум са постъпили становища от доц. д-р по публичноправни науки Христо Христов – преподавател по право на Европейския съюз в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, от доц. д-р по конституционно право Борислав Цеков от Института за държавата и правото при Българската академия на науките, от Министерството на финансите, от Асоциацията на банките в България, от Експертен клуб за икономика и политика и от фондация „Общностъ съ идеалъ“.

По време на публичното обсъждане изразиха становища доц. д-р Христо Христов, доц. д-р Борислав Цеков, доц. д-р Ивлина Киселова, проф. д-р Пламен Киров и г-н Димитър Радев.

Д-р Христов изрази категорична позиция, че е налице противоречие с чл. 9, ал. 4 от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, тъй

Вярно с оригинала: _____
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

като въпросът с приемането на еврото е определен в Договора за присъединяване, а Република България е приела това задължение и следователно не могат да се провеждат национални референдуми по въпроси, уредени в сключени от Република България международни договори, които са ратифицирани и влезли в сила. Той допълни, че приемането на решението за свикване на референдум ще противоречи и на Конституцията, като изброи нарушения на принципа на правовата държава, на това, че България трябва да участва в изграждането и развитието на Европейския съюз съгласно чл. 4, ал. 3 от Конституцията и на чл. 5, ал. 4 от нея, според който ратифицираните международни договори са част от вътрешното право на страната и имат предимство пред нормите на вътрешното законодателство, които им противоречат.

Д-р Христов уточни, че произвеждането на референдум би било в нарушение и на правото на Европейския съюз, тъй като Република България има безусловно задължение да се присъедини към еврозоната, а редът и критериите за това са ясно и точно уредени в Договора за функциониране на Европейския съюз.

Д-р Борислав Цеков изрази становище, че въпросът за произвеждане на национален референдум не е от компетентността на Народното събрание, а е въпрос, уреден изрично в международен договор, ратифициран и влязъл в сила. Д-р Цеков уточни, че Република България е поела задължение за въвеждане на еврото, като е посочен срок, който е относително определен, тоест не е дадена конкретна дата, а бъдещо събитие, при чието настъпване задължението следва да бъде изпълнено. Той допълни, че според него с предложението за референдум за запазване на българския лев се прави опит за едностранна промяна на едно безусловно задължение, поето от Република България назад във времето.

Преподавателите по конституционно право проф. д-р Пламен Киров и д-р Наталия Киселова се обединиха около становището, че въпросът за произвеждане на национален референдум е извън компетентността на Народното събрание. Според проф. д-р Пламен Киров въпросът е допустим, тъй като в Договора за функциониране на Европейския съюз няма точно определен срок за въвеждане на еврото, а става дума за процес.

Вярно с оригинала: .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Управителят на Българската народна банка господин Димитър Радев изрази опасения, че така формулиран, въпросът крие много рискове, защото няма термин като официална валута, а написаното в предложението „единствена официална валута“ е в противоречие с Валутния закон и би направило невъзможно плащането с други валути. Господин Радев допълни, че при установяване на българския лев като единствена официална валута остава въпросът за еврото, което е резервна валута, като елиминирането на еврото при една-единствена официална валута би означавало кардинална промяна в българския паричен режим.

В заключение господин Радев предупреди, че би било прецедент в Европейския съюз държава, която е в Банковия съюз, да организира референдум срещу въвеждане на еврото и влизане в еврозоната. Господин Радев изрази резерви и относно произвеждането на евентуален референдум за еврото в момент, когато българският лев е част от механизма ERM II, като това би довело до сериозни негативни политически последици, тъй като нарушаването на подписаните от страната договори ще подкопае доверието в Република България.

В обсъждането взеха участие народните представители Костадин Костадинов, Явор Божанков, Деян Николов, Цвета Рангелова, Петър Петров, Даниела Божинова, Антоанета Цонева, Мартин Димитров, Златан Златанов, Ивайло Чорбов, Стою Стоев, Мирослав Иванов, Марин Маринов, Надежда Йорданова и Гроздан Караджов.

В хода на дискусиата народните представители от парламентарната група ВЪЗРАЖДАНЕ изразиха становище, че въпросът е коректно зададен и не противоречи на ограниченията в Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. Те уточниха, че в Договора за функциониране на Европейския съюз Република България не е поела задължение да приеме еврото в конкретни срокове. Те предоставиха пример с държави в Европейския съюз, които не са приели еврото като официална валута.

Вярно с оригинала: .....

Ирина Козева
началник на отдел
"Административно обслужване"

Господин Деян Николов отбеляза, че Република България би била заплаха за самото съществуване на еврозоната, ако влезе в нея, защото не е подготвена за нея към настоящия момент.

Господин Костадин Костадинов отбеляза, че е съгласен да се направят редакции във въпроса, за да няма проблем с Валутния закон, но изрази несъгласие, че въпросът противоречи на международните договори. Според него не може да се говори за отлагане на членството в еврозоната, защото за него няма даден срок. В заключение господин Костадинов допълни, че въпросът е ясен и категоричен, отговаря изцяло на изискванията на Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление и отпрати препоръка, в случай че някой има претенции по чл. 9, ал. 4 от Закона, то същият този закон му предоставя възможност за сезиране на Конституционния съд.

Господин Явор Божанков изрази опасения, че въпросът за произвеждане на национален референдум би могъл да се използва за недемократични цели, срещу демокрацията и за заобикаляне на Конституцията на Република България, тъй като има опит с него да се измени международен договор, ратифициран и влязъл в сила. В заключение господин Божанков отбеляза, че въпросът не е нито ясен, нито кратък, нито точен, както изисква Законът за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, а е противоконституционен, като отклонява Република България от европейския път на развитие.

Господин Мартин Димитров изрази тревога, че евентуалното одобрение на такъв въпрос за произвеждане на национален референдум би довело до риск за функционирането на валутния борд, тъй като еврото няма как да продължи да бъде резервна валута на Република България.

Господин Стою Стоев обърна внимание, че Република България не може едностранно да променя международноправни обвързаности, произтичащи от Договора за Европейския съюз, а така наречения Договор от Маастрихт, относно влизането в еврозоната.

Господин Мирослав Иванов посочи, че след като се произнесе Народното събрание, последната инстанция е Конституционният съд

Вярно с оригинала: .....
Ирина Кольева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

и той може да прецени дали решението на Народното събрание е правилно.

Госпожа Надежда Йорданова изрази становище, че предложеният въпрос е в нарушение на чл. 9, ал. 4 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, като счита, че е недопустимо Народното събрание да приема решение, съгласно което Република България да не може да изпълнява международноправни задължения.

Госпожа Смиляна Кръстева посочи, че парламентарната група „БСП за България“ ще подкрепи произвеждането на национален референдум в знак на уважение към 470-те хиляди българи, подписали искането, както и с мотива, че колкото повече референдуми се провеждат, е толкова по-добре за пряката демокрация.

Господин Гроздан Караджов отбеляза, че колкото по-скоро влезем в еврозоната, толкова по-добре е за Република България, но народът следва да се учи от последствията от решенията, които взима, като посочи, че е против въпроса, но е за референдума. Според него Конституционният съд следва да реши дали има нарушение на Конституцията, а не народните представители.

В резултат от проведеното обсъждане Комисията по правни въпроси със 7 гласа „за“, 8 „против“ и 7 „въздържал се“ предлага на Народното събрание да отхвърли въпроса: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“ и предлага на Народното събрание следния Проект на решение за отхвърляне на Предложението за произвеждане на национален референдум:

„Проект!

РЕШЕНИЕ

относно Предложение за произвеждане на национален референдум, внесено от Инициативен комитет на граждани на 7 април 2023

Народното събрание, като взе предвид резултата от гласуването, изразените мнения и становища в Доклад на Комисията по правни въпроси и на основание чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България, чл. 9, ал. 4, чл. 10, ал. 2 във връзка с чл. 13,

вярно съригинала:.....
 ирига Колева
 Началник на отдел
 „Административно обслужване“

ал. 7 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление

РЕШИ:

Отхвърля Предложението за произвеждане на национален референдум с въпрос: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Стоев.

Становище на вносител, тъй като няма доклади на други комисии?

Имате думата, господин Николов, в рамките на 10 минути.

ДЕЯН НИКОЛОВ (ВЪЗБРАЖДАНЕ): На 10 януари аз и още шест граждани като инициативен комитет внесохме в Народното събрание уведомление, че започваме подписка, с която искаме да се проведе референдум с въпрос: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“.

Това е един от най-трудните начини българският народ да упражнява правото си на глас и въпреки това ние и още хиляди български граждани минахме по този път и събрахме необходимия брой подписи. В рамките на три месеца, колкото е законоустановеният срок, ние събрахме малко над 604 хиляди подписа, които надлежно внесохме в Народното събрание, след което беше извършена проверка на хартиените подписи от самото Народно събрание заедно с наши екипи и установихме, че подписката е коректна, а след това агенция към Министерството на регионалното развитие и благоустройството провери валидността на подписите. ГРАО каза, че имаме над 470 хиляди валидни подписа, с което попадаме в хипотеза, според която такъв референдум трябва да се проведе задължително, ако не противоречи на чл. 9, ал. 2, 3 и 4 от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, което ще наричам за кратко Закон за референдумите.

По отношение на правната основа. Предвид че това практика спорният въпрос и това, за което се

опитват да се хванат от
 Бяряно с обединяване .....
 Примо Кочула
 началник на отдел
 "Административно обслужване"

управляващата коалиция, за да потъпчат волята на над 600 хиляди българи, ще прочета съвсем накратко какво сме записали в мотивите. За да се обяви този референдум за незаконен – тук отварям скоба – изобщо не може да говорим за противоконституционност, защото е изключително обидно ниското ниво на юридическа култура на много от хората, които се изказаха в Правната комисия. Това са уважавани хора, но в същото време говореха за противоречие с Конституцията, каквото няма. Единствено може да има дискусия по въпроса дали отговаря на Закона за референдумите.

Членът, по който се опитвате да премахнете този референдум, на практика казва, че гражданите не могат да се питат по въпроси, които вече са уредени в международни договори, по които България е страна и е ратифицирала. Такова питане може да бъде извършено преди ратификацията, само че България не е ратифицирала договор, в който срокът кога България да влезе в еврозоната е описан някъде. Съответно съгласно Договора за присъединяване на България към Европейския съюз и чл. 5 от Протокола към него България участва с така наречената дерогация в икономическия и паричен съюз или еврозоната. От датата на присъединяване към Европейския съюз по силата на чл. 139, § 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз държави с дерогация са онези държави членки, за които Съветът на Европейския съюз не е решил, че отговарят на необходимите условия за приемане на еврото. Тук отварям скоба – има голяма разлика между отговаряне на условия и критерии и насрочване на дата кога България да влезе в еврозоната. Това означава, продължавам цитата, че по силата на Договора за присъединяване към Европейския съюз и Договора за функциониране на Европейския съюз България е поела ангажимент да въведе еврото като парична единица. Този ангажимент не е предмет на настоящото предложение за провеждане на референдумно гопрепосочения въпрос. Ние не оспорваме това, че България е поела ангажимент да влезе в еврозоната. Искаме да се произнесе за това да се случи, и то задавайки минимален срок, в който сме сигурни че изобщо не следва това да се случва предвид икономическите мотиви, с които ще Ви запозная малко по-късно.

Вярно с оригинала: .....
Ирина Котева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Заедно с подписаните от България международни договори, от една страна, и правото на Европейския съюз, от друга страна, те не определят конкретен срок, в който държави с дерогации имат задължение да въведат еврото като официална валута. Напротив, Договорът за функциониране на Европейския съюз акцентира върху необходимостта дерогацията за дадена държава да се отмени едва след като Съветът на Европейския съюз вземе решение, че държавата отговаря на необходимите условия и критерии, заложен в съответните договори, в това число, ако е постигната висока степен на устойчива конвергенция, тоест сближаване с еврозоната като икономика и по отношение на националното законодателство. При отсъствие на ангажимент за определен конкретно посочен срок за премахване на националната валута и въвеждането на еврото в подписаните от България международни договори и в правото на Европейския съюз, то предметът на настоящото предложение за провеждане на национален референдум е съобразен с ограниченията на чл. 9, ал. 2, 3 и 4 от Закона за референдумите – това е правната рамка и не нарушаваме нито един международен договор и нито един член. Неслучайно в Правната комисия аз попитах всички тези юристи да ми посочат кой точно член и от кой точно международен договор ние нарушаваме с това питане. Нито един юрист не ни каза. На всичко отгоре и в мотивите, и никъде не е записано.

В момента, драги народни представители, това, което ще се опитате да направите, е да заметете един референдум без абсолютно никаква юридическа обосновка. Това, което Вие казвате, е, че той просто не противоречи на ограничението по чл. 9, ал. 4, което е, че по вече ратифицирани международни договори не можем да питаме народа си за тях. Само че не посочвате кой точно е този международен договор и кой е членът, който нарушаваме, защото в Договора от Маастрихт са определени критериите, само че дори след това да ги изпълним, Договорът от Маастрихт не предполага автоматично приемане на еврото. Влизането в еврозоната е процес. След като покрием критериите, има конвергентен доклад, в който Европейската централна банка ще каже: да, Вие покривате критериите, и тогава сядаме на масата да преговаряме с Европейския съвет, Европейската комисия и Европейската централна банка от коя

вярно с оригинала: .....
Ирина Котева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

дата да влезем. Можем да решим да влезем от 1 януари 2024 г., от 2025 г., от 2028 г., от 2031 г. Този акт все още не се е случил, не е ратифициран и никъде в никой договор не е поет такъв ангажимент.

По отношение на демократичната обосновка. Изключително е обидно, че България е една от двете държави, в които никога не е провеждан референдум по отношение на европейската интеграция. Има анализ по искане на Европейския парламент и общо взето всички държави, без България и Кипър, пряко или косвено са питани по отношение на европейските въпроси. Две държави са питани директно за еврозоната и в двете държави отхвърлено. Няма да влизам в детайли – в мотивите ги има. Всички останали държави са питани дали да влязат в Европейския съюз. Тези от тях, които са питани след Договора от Маастрихт, на практика косвено са питани и дали искат да влязат и в еврозоната, защото Договорът от Маастрихт задължава държавите, които влизат в Европейския съюз, да приемат някой ден, някой ден, подчертавам, и еврото като своя собствена валута. Така че не потъпквайте най-демократичния принцип в една демокрация, особено наричайки себе си демократи.

Не може да вземете едно такова решение, още повече че Законът за референдумите не ни дава правото в хипотезата, в която сме, когато има над 400 хиляди подписа, на нас като народни представители да решаваме и да гласуваме, казва: Народното събрание приема решение за провеждане на референдум, ако отговаря на ограниченията, които вече споменах. Ако смятате, че не отговаря, тогава отиваме в Конституционния съд, което също е записано в Закона за референдумите. Ние имаме възможността или да приемем такова решение, или да отидем в Конституционния съд и той да каже, че ние с този въпрос нарушаваме Закона за референдумите. Само това са процедурите. Не се опитвайте да измествате нещата и да си мислите, че имаме право тук да гласуваме за или против. Точно това е смисълът на Закона и точно за това е записано, че при над 400 хиляди събрани валидни подписа има императивна клауза, която казва: референдум се провежда. (реплики.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Моля за тишина
залата!

Върно с оригинал: .....
Росица Кирова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

ДЕЯН НИКОЛОВ: По отношение на годината, понеже нямаме много време. Защо 2043 г.? Ами защото критериите от Маастрихт са изготвени, защото държави, за да имат единна валута, следва да са близки като икономика. Ако не са близки като икономика, и емпирично и теоретично е доказано, че това създава проблеми и на едните, и на другите, които участват в такъв съюз. От тази гледна точка са вкарани всички тези критерии, които целят да осигурят това, че икономиките на съответните държави са достатъчно близки една до друга. В момента това сближаване или икономическа конвергенция в случая на България е най-ниското. Никога досега държава не е влизала в еврозоната при толкова ниско ниво на конвергенция. На практика в момента България е 59% от средното равнище за Европейския съюз по отношение на икономическо сближаване и 56% по отношение на икономическо сближаване спрямо еврозоната – спрямо средното за еврозоната. От тази гледна точка ние следва да изчакаме да стигнем поне до 90%, което казва самата Европейска централна банка, и това е с ясна причина, защото иначе има риск както за нас, така и за еврозоната. Ние се позоваваме на Световната банка, която прави анализ през месец декември 2022 г. за икономическото развитие на България през този век и в три различни сценария казва следното: при най-базисен сценарий България в 2043 г. ще бъде на около 80% конвергенция. Тоест все още няма да е готова. Ние не сме взели този сценарий, взели сме сценарий, в който средните доходи в България стигат 90% и сближаването е 90%, ако има структурни реформи.

Дори при този сценарий 2043 г. може би ще бъде първата дата, в която ще има някакъв смисъл да говорим по темата. Ако преди това приемем и влезем в еврозоната, застрашаваме както българската икономика, така и самата еврозона – нещо, което, да кажем, направиха гърците. Така че, моля Ви, не замитайте референдума, защото, ако днес гласувате против и премахнете референдума, или гласувате въздържал се, това означава, че казваме на българските граждани: повече никога не трябва и няма смисъл да има референдуми в България.

Вярно с оригинала .....
 .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Вие днес сте на прага на това да унищожите референдумите като инструмент в България. Хубаво си помислете. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря за становището, господин Николов.

Заповядайте за процедура, господин Петров.

ПЕТЪР ПЕТРОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Съгласно Правилника има вероятност да влезем във времето за парламентарен контрол, бих искал да направя две процедури.

Първата процедура е да подложите на гласуване удължаване на законодателната дейност на настоящото пленарно заседание до изчерпване на настоящата точка от дневния ред, а именно предложението за произвеждане на национален референдум с въпрос: „Съгласни ли сте българският лев да остане единствената официална валута в Република България до 2043 г.“

Втората ми процедура към Вас, госпожо Председател, е да подложите на гласуване излъчване на останалата част на настоящата точка – от дебата и от гласуването, по БНТ 1 и БНР. Мотивът ми е, че въпросът, който в момента обсъждаме, касае пряката демокрация, касае допитването до народа, тоест изключително много вълнува този народ и той следва да има обезпечена техническа възможност да чуе по всеки един възможен начин как тези, които е избрал, ще гласуват за провеждането на допитване до него. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Петров.

Две процедури – ще ги подложат разделно на гласуване.

Първата процедура е свързана с удължаване на времето до приключване на законодателната част с тази точка.

Първо ще подложат нея на гласуване.

След това ще подложат на гласуване излъчването по БНТ и БНР.

Гласували 188 народни представители: за 166, против въздържали се 19.

Предложението е прието.

Върно с оригинала .....
Грига Котева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Днешната законодателна част на заседанието се удължава до приключване на тази точка от дневния ред, след което следва парламентарен контрол, ако има време и не вземем друго решение, разбира се.

Подлагам на гласуване предложението на господин Петров, свързано с включване камерите на БНТ 1 и БНР.

Гласували 196 народни представители: за 119, против 11, въздържали се 66.

Предложението е прието.

Прегласуване по искане на господин Аталай.

Гласували 190 народни представители: за 113, против 11, въздържали се 66.

Предложението е прието.

Моля да бъдат включени камерите на БНТ 1 и да имаме излъчване по Българското национално радио.

Колеги, откривам разискванията.

Има ли желаещи за изказване?

Имате думата, господин Ганев.

ЦОНЧО ГАНЕВ (ВЪЗБРАЖДАНЕ): Госпожо Председател, това не е просто обсъждане за свикване на референдум. Това, което имаме в момента в залата, е дебат дали да има демокрация, дали да има спазване на законите и дали Народното събрание ще даде пример за това как се потъпква законодателството. Дали хората, които се обявяват за демократи, ще потъпчат закони и ще кажат на над 600 000 човека: Ние няма да спазим закона, няма да ви дадем право да изразите своята воля.

Доводи от това, че българите са некомпетентни да се изказват за какъвто и да е било въпрос, е, меко казано, обиден, защото, когато има държави, които провеждат референдуми поне два или три пъти в годината, когато те са компетентни, хората в тази зала искат да кажат на всеки един българин, че е некомпетентен да се изказва по въпрос, който засяга поколение напред. Поколение напред.

Влизане в еврозоната може да има, но няма излизане от еврозоната. Няма механизъм за излизане от еврозоната и няма никакво значение в какво състояние ще е държавата. Няма никакво значение дали всички ще искаме да излезем един ден от еврозоната,

Ирина Колева

Началник на отдел

"Административно обслужване"

защото такъв механизъм няма. Точно заради това българският народ трябва да бъде питан. Това е основополагащ въпрос за следващите поколения хора, които ще са в тази държава, ако съществува, и те ще трябва да живеят с нашите решения. *(Шум и реплики.)*

Но въпросът е още по-фундаментален. 34 години ще станат, откакто има така наречената демокрация в България. 34 години нашите родители и ние с днешната дата обясняваме и се борим за нашите свободи, обясняваме и се борим, че трябва всеки да има право да изразява своето мнение. *(Шум и реплики.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Ганев, може ли за малко.

Колеги, моля Ви за тишина в залата и заемете местата си. Тези, които имат желание да излязат, да го направят.

ЦОНЧО ГАНЕВ: Обясняваме и се борим за всичко това, което искаме да се случва за бъдещето на нашата държава. Когато потъпчем основата на така наречената демокрация, а това е правото всеки да има своето волеизявление да отиде и да гласува, не знам с какви очи хората в тази зала, които ще гласуват против или въздържал се, след това ще отидат на избори.

Обяснявайки на един човек, че е некомпетентен, че е прост и че няма право да се изразява, да изразява своето мнение по какъвто и да е било въпрос, след това ще искате неговата подкрепа – да Ви даде правото да седите в тази зала и да гласувате. Това е фундаментът на демокрацията.

Ако Вие потъпчете този фундамент, каква е разликата между Северна Корея и България? Ако Вие потъпчете правото на българина да изрази своята воля дали да гласува...

Вижте, ние тук не водим разговор дали е добре, или лошо в еврозоната и дали трябва, или не трябва да влизаме в еврозоната. Не е мястото и не е времето в момента да водим този разговор. За този разговор всеки един от Вас ще има три месеца да го защити, да аргументира правото си защо да влезем например в еврозоната и този до Вас да аргументира защо не трябва да влизаме в еврозоната.

Ние в момента говорим за фундамента на демокрацията, за правото да отидем и да гласуваме, правото да имаме глас, защото всичко друго е витиевато. Когато Ви се отнеме правото да гласувате

Ирина Кольова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

и когато дойде камионетката да Ви натовари и Ви закара на Белене, тогава вече не е демокрация, тогава е нещо друго.

Отнемайки правото на хората да гласуват и потъпквайки демокрацията, Вие казвате точно това: камионетките и към Белене – това е алтернативата. Всичко друго са витиевати въпроси.

Навлизайки в тази тематика, да поговорим. Обяснявайки, че този референдум и искането за свикване на референдум противоречи на Конституцията, управляващата коалиция към днешна дата има повече от достатъчно гласове да свика и да прати сигнал до Конституционния съд. Защо не го правят? Защото знаят, че въпросът не противоречи на Конституцията.

Много добре знаете, че Законът за референдумите ясно и точно казва: при 200 хиляди събрани подписа тук се решава дали да има референдум или не – тук, в тази зала. И това щеше да е дебатът дали да има, или да няма референдум, ако имаше 200 000 гласа.

Законът за референдумите при наличие, доказани и констатирани над 400 хиляди гласа от ГРАО казва ясно, точно, императивно: Народното събрание придвижва напред искането за свикване на референдум. Няма законово право да спре свикването на референдум. Може да направи граматически промени във въпроса, но няма право да променя смисъла на въпроса.

Ние сме стигнали до ситуация, в която Вие дори не искахте да налагате промени дори в самия въпрос. Отказахте дебати, отказвате да сезирате Конституционния съд, отказвате всичко, отказвате демокрация да има в България и в същото време в имената на своите партии, коалиции гръмка слагате думите демократи, демокрация, права, свободи. Това нещо се разминава ясно и точно с това кой и как гласува, защото е много лесно да кажеш, че българинът е прост и няма право да гласува.

Много лесно е да отнемеш дадени права на една част от българското население и историята го е показала – има начин това да стане. Има начини в рамките на няколко месеца демокрацията да бъде потъпкана, да тръгнат камионетките, да събират хората, да ги карат в Софийския университет по бързата процедура – Народен съд. Защото там е бил Народният съд за голяма част от осъдените по бързата процедура. Тогава е потъпкана демокрацията.

Бързо с критиката: .....
Ирина Кольева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Вие това искате да направите днес. Надявам се, давате си сметка, че както съдите днес Вие, така ще бъдете съдени един ден по същия начин – реципрочно, защото тогава няма да имате основание да кажете: да, не бях съгласен с Вас, но подкрепих правото Ви да говорите и да изразявате своето мнение. Защото това е фундаментът на демокрацията, всичко друго са интереси, свързани извън България.

Вие в момента защитавате интереси на държави и на общности, които ги е страх от това, че в България ще се проведе референдум, който ще разклати еврозоната, ще разклати въобще самото съществуване на Европейския съюз.

Извинявайте, но ако силата на еврозоната е референдумът от България, то тази еврозона по-добре да се закрива още днес.
(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря ви, господин Ганев.

Има ли реплики?

Заповядайте, господин Георгиев.

АНГЕЛ ГЕОРГИЕВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Господин Ганев, защо Норвегия може на референдум да отхвърли въобще да бъде член на Европейския съюз, а в България не се провежда референдум нито за членство в Европейския съюз, нито за влизането в Еврозоната? Коя от двете държави е демократична и коя не е?

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли втора реплика?
Не виждам.

За дуплика – господин Ганев.

ЦОНЧО ГАНЕВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Голяма част от тук присъстващите в тази зала, всеки през различен етап от своя живот, не всички, разбира се, сме били на протести, били сме на митинги, в които ясно и точно сме защитавали правото в България да има демокрация. Ясно и точно сме защитавали и сме участвали в протести, за да може всеки един от нас, и не само ние, а и нашите деца, да живеят в свободна държава. Това, което се случва в момента, е пълен абсурд. Това е потъпкване на всякаква държавност. Трябваше да се стигне дотам, че да се чака последният ден, последният час, за да може българският парламент въобще да стигне

Вярно с оригинала: .....
Григор Аслова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

до дебат – до дебат дали да спази закона, въобще да има дебат. Защото в момента сме в ситуация, в която управляващата коалиция в лицето на ПП-ДБ и ДПС гласуваха категорично против свикването на референдум, а ГЕРБ гласуваха въздържал се.

Когато си коалиция с име „Демократична България“ и вътре са партии от типа на „Демократи за силна България“ и партия „Да, България“, и сте създадени с мисълта, че в България трябва да има демокрация, и сте провеждали преди 30 години митинг на „Орлов мост“, на който е имал по официални данни около 1 милион човека, няколко години по-късно стигате в тази зала и казвате: демокрацията ще е само за елитите – елитите, които са в тази зала, и ние трябва да решаваме, а не простият българин. Не знам с какви очи наистина отивате после на избори, заставате пред електорат или заставате пред редови хора, които дори не са Ваши избиратели, и им обяснявате, че искате да спечелите тяхното доверие. Не може да си политически субект на една година, да обясняваш и да казваш в името си, че си „Продължаваме Промяната“ и в същото време да се връщаш 34 години назад и да искаш да върнеш чл. 1 от Конституцията на Народна Република България.

Това не е демокрация и недейте много да се криете зад евроценности, зад Европейски съюз или за еврозона, защото Дания е била в ситуацията, в която сме ние, имала е дори и напечатани вече банкноти, имало е отсечени монети, имало е проведени законодателни инициативи, провежда референдум и към днешна дата Дания не е в еврозоната. Това, за което говорим ние в тази зала, пак напомням, е фундаментът на всичко – да имаме демократи, българският народ да бъде питан, а Вие отказвате да дадете правото на всеки да бъде питан. Това не е демокрация! Това е тоталитаризъм и това е една крачка, преди да тръгнат камионетките. Това е една крачка преди утре, както излиза министър-председателят и обявява опозиционната основна партия за фашистка и че трябва да бъде забранена и праща икономическа полиция да започне да икономически разследва прокуратура и ДАНС, следващата стъпка е човекът, който преди малко го изслушвахме, да стане и да започне да товарни опозицията в камионетки. Това е следващата стъпка, с миловидното Ви съгласие, че демокрацията трябва да бъде потъпкана заради

Вярно с оригинала: _____
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

евроценности. Това искате да направите! Пак казвам, и завършвам: това, с което съдите, така ще бъдете съдени и Вие и не се учудвайте тогава какво ще се стовари върху Вашите глави. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Ганев.

Моля Ви, съобразявайте се с времето!

За следващо изказване – господин Балачев, след което Цвета Рангелова.

Имате думата, господин Балачев.

БРАНИМИР БАЛАЧЕВ (ГЕРБ-СДС): Госпожо Председател, уважаеми колеги! По време на Комисията нашата група доста дълго се вслушва във всички изказвания, които бяха направени там. А там, между другото, изслушахме доста компетентни хора, които имат познания по повод начина, по който трябва да бъде извършен един референдум както от страна на чисто правните аргументи, така и по отношение на чисто икономическите такива.

Затова ние решихме, че ни трябва известно време, за да преценим за и против, налице са, от една страна, защото аз ги разделям на три подвъпроса – налице ли е, първо, юридически достатъчно аргументирано предложение за референдум, на второ място, дали икономически това нещо е изгодно за българския народ с оглед поставената дата 2043 г., и за съжаление, на трето място, това, което виждаме и в днешното пленарно заседание, е чисто политическият ефект.

Аз ще започна с това, че парламентарната група на ГЕРБ-СДС винаги сме гледали към народа и винаги сме били, че народът е суверенът, който всъщност има последната дума по много въпроси. *(Шум и реплики.)*

Моля да не ме прекъсвате!

Когато обаче става дума за това по какъв начин народът трябва да изрази своята воля, няма как да пренебрегнем чисто правните и икономическите аргументи за това. Споделям например, ако говорим за чисто юридически аргументи относно това допустимо ли е или възможно ли е да се проведе този референдум, мнението на доцент Киселова, споделям мнението и на професор Киров

Върно с...
Ирина Киселова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

относно неговата допустимост. Да, има събрани такива подписи, те са валидни, щом са били проверени, и затова днес този проблем се поставя за решение от Народното събрание, защото такъв е законът. Народното събрание трябва все пак да прегледа, да прецени дали всички изискуеми изисквания на Закона за референдума са изпълнени и да даде своя вот за или против. И това изрично е записано в съответния текст на чл. 13, ал. 6 от Закона за референдумите. Така че няма нищо страшно, нищо антидемократично или каквото и да било, защото просто законът го изисква.

Та, когато говорим за чисто правните аргументи за допустимост, да, според мен те са налице и затова ние не гласувахме против, защото подписите са налице и бяха внесени и бяха приети. Когато обаче говорим като цяло доколко действително всички аргументи са изпълнени, трябва да имаме предвид и някои други изисквания, които Законът за референдумите и Конституцията на Република България изискват. Затова аз смятам, че така зададеният въпрос, който е формулиран и който всъщност предстои ние да гласуваме, не е конституционносъобразен, защото той действително противоречи на определени закони в България.

Едно от малкото хубави неща, които сме направили като политика през последните 25 години, това е Валутният борд. Валутният борд е нещото, което всъщност спаси България 1996 – 1997 г. от пълна разруха, независимо какво последва от лошата приватизация след това на правителството на Иван Костов, но даде известна сигурност и ние 25 години живеем вързани за валутата на ЕС, преди това беше за марката, след това стана за еврото, и това дава сигурност както по отношение на нашите граждани, така и по отношение на бизнеса.

Затова ние няма как да приемем с оглед наличието на тези закони, че виждате ли, единствената валута за заплащане в България може да бъде само и единствено българският лев. Ето къде е според мен противоречието и защо примерно аз ще гласувам чиста от юридически подбуди да не приемем референдума в този му вид този въпрос. Не защото не искам българските граждани да бъдат питани, а защото тези, които зададоха въпроса, не се съобразиха с

Вярно с определена...
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

тези изисквания на Закона. И нека да не злословим за това, че аз не съм демократ или който и да е било от моите колеги от нашата парламентарна група.

Отделно от това, поставя се още един въпрос, тъй като и на Комисията беше поставен, че виждате ли Вие, този въпрос би могъл да бъде изменен. Да, по принцип е допустимо, казва Законът, но трябва да стане с единодушен вот, с положителен вот – не единодушен, а положителен вот на Народното събрание. И това ще трябва, ако има такова предложение, ние ще трябва да го видим. Дали Народното събрание ще уважи една такава промяна, каквато, доколкото разбрах – не го виждам Костадинов тук, той заяви още на самата Комисия. Но пак казвам, необходима е санкция на Народното събрание. Ето защо в чисто юридически план, макар формално всичко да е наред, аз намирам противоречие с този закон.

Да, вторият план, който предстои да бъде разгледан, защото в края на краищата ние гласуваме не само за това дали трябва да има отсрочване на приемането на еврото, вторият момент е свързан чисто икономически и затова на втори план аз поставям икономическия критерий. Вие предлагате, уважаеми колеги, от групата, която е свикала този референдум или която го представя на нашето внимание, че това трябва да стане след 20 години. Аз обаче не намирам сериозни икономически аргументи за това ние да изчакаме още 20 години, за да приемем еврото, след като ние сме приели с влизането в ЕС още през 2005 г., за разлика от други държави, които не са го приели. И примерът с Дания, Великобритания и така нататък е удачен дотолкова, доколкото те са направили нещо, което ние не сме направили, или нашите предци, ако мога да кажа, не са свикали тогава референдум трябва ли да влизаме в ЕС, трябва ли да приемаме еврото, трябва ли да влезем в НАТО и тъй нататък.

Това са факти, които ние не можем да променим към настоящия момент. Или ако се тръгне на такава тотална промяна, това според мен ще има доста сериозни сътресения в общественото политическия живот на България. Затова в чисто икономически план аргументите, които, уважаеми вносители на този референдум изтъквате, аз не ги споделям. Не ги споделям, защото, ако към

Вярно с оригинала: .....
 ирива Кольова
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

днешния ден все още не сме изпълнили тези критерии, които изисква ЕС, откъде Вие сте сигурни, че след 20 години това ще се случи? Ами ако това се случи след 1 година? Ето, виждате бюджета. Аз също имам забележки по отношение на него, но той е такъв, тоест със съответните рестрикции правим бюджет, който да влезе в границите на допустимия бюджетен дефицит, за да можем да влезем, да изпълним този критерий.

И защо ние трябва да лишаваме българските граждани, защото приемането на този референдум, неговият положителен вот, да приемем, че има такъв, въпреки че и това е много спорно, че може всички български граждани да кажат: да, ние искаме еврото, можем ли да кажем, че ние ще ги лишим за 20 години от възможността те да се разплащат в евро и България да е с единна валута с още 25 страни от ЕС. Според мен нямаме такова нещо. Не са ясни Вашите критерии, уважаеми колеги! Аз се отнасям напълно с уважение към желанието Ви да тествате българския народ по повод на българския лев и докога той трябва да бъде разплащателно средство в България. Но все пак, когато имате аргументи, трябва да бъдат наистина изпитани както от юридическа, така и от икономическа страна.

И последно – с това ще завърша, за да не Ви отнемам повече време – считам, че този референдум, моето лично мнение е, че Вие отдавате повече на това и правите политика от него, като смятате, че използвайки страховете на българите, като кажете, че ще се вдигнат максимално цените, че виждате ли, ние ще плащаме задълженията на Италия, Испания и не знам си кои други страни, които са задължени, Гърция например и така нататък, затова казвате: няма да приемем еврото, защото иначе ние ще им поемем техните задължения и още други подобни. Аз считам, че не Ви прави чест, за да спечелите 3, 4, 5 хиляди гласа допълнително, да правите и да използвате страховете на българските граждани по този начин.
(Шум и реплики.)

Не уважавам Вашата политическа нагласа за искането на този референдум, защото, ако действително смятате, че българският лев трябва да бъде запазен, трябва да ми обясните защо той е вързан и сега е вързан с еврото, защото и сега българският лев е неплатен както ще бъде и ако бъде прието в евро. Нямаме основание за това.

Вярно с оригинала ...
Кръстьяна Костова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Така че разбирам популизма, но аз няма да го споделя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Балачев.

Заповядайте, господин Николов, може да си разпределите репликите. И господин Дренчев имаше желание, ако няма реплика от друга парламентарна група.

Имате думата.

ДЕЯН НИКОЛОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Господин Балачев, първо, нещо не сте разбрали – ние тук не сме, за да решим икономическите мотиви дали са правилни, или не са правилни. Има над 400 хиляди събрани подписа и това решение ще бъде взето от българския народ.

По отношение на това защо сме избрали 2043 г. – беше добре да слушате мотивите. Има изследване на Световната банка, която казва, че икономическото ни сближаване ще бъде такова най-рано тогава. След една година няма да сме готови за еврозоната и това е мнението на Световната банка, а не моето.

По отношение на допустимост на референдума и въпросния чл. 13, ал. 6, който цитирахте – в него е записано, че Народното събрание може да редактира, без да променя смисъла на съдържащия се в предложението въпрос или въпроси, както и тяхната поредност. И няма нищо общо с това Народното събрание да гласува или да не гласува. Моля да прочетете Закона за референдумите.

По отношение на мотивирано отхвърляне чрез гласуване – такова е възможно в Народното събрание само и единствено в хипотезата, в която са събрани между 200 и 400 хиляди подписа. В хипотезата, в която сме ние – над 400 хиляди подписа, е записано, че Народното събрание приема решение за провеждане на референдума. Още повече в същия въпросен член 13, ал. 3 е записано, че Народното събрание обсъжда – това, което правим в момента – подписката, ако тя отговаря на изискванията по чл. 10 или 12. Тоест самият акт, че ние в момента обсъждаме референдума, означава, че ние сме съгласни с чл. 10.

Член 10 е членът, по който ние вкарваме подписката. Там е записано: над 400 хиляди подписа, и не противоречи на чл. 9, ограниченията по чл. 9, алинеи 2, 3 и 4, което на практика значи, че е

Вявно с оригинал

Ирина Кольова

Началник на отдел

"Административно обслужване"

това обсъждане в момента Народното събрание се съгласява, че ние не нарушаваме ограниченията на чл. 9, алинеи 2, 3 и 4.

Така че, драги от цялото Народно събрание юристи, с акта, който извършваме в момента, Народното събрание вече се съгласява, че ние не сме нарушили тези ограничения. Оттук нататък единственото нещо, което можем да направим, е да излезем с решение за провеждане на референдум, както е записано.

И ако някой има претенции, ги отправя към Конституционния съд, както е записано в другия член, който решава дали референдумът е законен или не и дали противоречи на Закона. Не ние тук да тълкуваме – никъде в Закона за референдумите не е казано, че Народното събрание тълкува дали е законосъобразен или не (*председателят дава сигнал, че времето е изтекло*), обаче е записано, че това нещо се прави от Конституционния съд. Вкарайте го в Конституционния съд. (*Ръкопляскания и възгласи: „Браво!“ от ВЪЗРАЖДАНЕ.*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Втора реплика?

Господин Дренчев, имате думата. Отказвате се от репликата.

Има ли други реплики?

Господин Балачев, имате възможност за дуплика.

БРАНИМИР БАЛАЧЕВ (ГЕРБ-СДС): Госпожо Председател, уважаеми колеги! Разбирам емоцията на председателя на Инициативния комитет, той я прояви и по време на Комисията, но силното говорене невинаги е аргумент.

Първо, Народното събрание винаги се произнася с решение. И ако Вие решите да правите изменение на текста на въпроса, който сте задали, трябва да стане само с решение на Народното събрание. Той не може от само себе си, който и да бил – нито Председателският съвет, нито председателят да тръгне да променя въпроса, защото, ако съм един от тези 400 хиляди, които Вие твърдите, че са Ви подкрепили и са проверени от ЕСГРАОН. (*Смях и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.*)

Ще Ви изчакам, колеги, аз съм търпелив. (*Реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.*) Аз съм търпелив, ще Ви изчакам.

Ако съм един от тези 400 хиляди души и съм се подписал това, че българският лев ще трябва да бъде единствена национална

Началник на отдел
"Административно обслужване"

валута, а се оказва, че не е, въпросът ще бъде променен, че няма да е единствена, аз мога и да се откажа от своя подпис. Тогава какво правим? Какво правим тогава?

Тоест Вие сте подвели българските граждани с един въпрос, а пък сега искате да го промените в друг, ако искате той да отговаря на изискванията на Закона. Защото аз твърдя, че действително няма как да бъде единствена платежна единица, защото 25 години ние вече имаме разделно плащане.

И второ, по отношение на икономическите критерии. Това, което казах, е записано в мотивите на Вашия референдум – как ние действително не можем, не отговаряме на изискванията, как трябва да платим външен дълг на трети лица и така нататък. Да, ако обществото в нас има някаква грешка, е, че ние не даваме ясна позиция, не разясняваме всички плюсове и минуси – какво ще стане, ако приемем еврото. Това вече е въпрос на друга дискусия, а не на този референдум. *(Реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря, господин Балачев.

Следващо изказване – Цвета Рангелова. *(Реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Моля, недейте да спорите в залата – микрофонът е Ваш.

Имате думата, госпожо Рангелова.

ЦВЕТА РАНГЕЛОВА (ВЪЗРАЖДАНЕ): Благодаря, госпожо Председател.

Уважаеми колеги народни представители! Няма да бъда многословна, защото голяма част от Вас бяха в Правната комисия, където по принцип вярвам, че е мястото за същинския юридически дебат. Ще Ви говоря, на първо място, като един от стотиците българи, които през трите месеца, в които се включи многобройна част от българското население като доброволци, в студ, мраз, сняг, дъжд – абсолютна истина, без да преувеличавам, денонощно събираха подписи – денонощно. Включиха се над 670 хиляди човека в подписката...

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, от мястото 604!

Вярно с оригинала
Кристина Иванова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

ЦВЕТА РАНГЕЛОВА: ...които изразиха желание да има референдум.

Огромна част от тези хора, тъй като ние не събирахме автоматично подписи – винаги водихме разговори, бяха защитници на това, че трябва да се въведе еврото, но искат да бъдат питани. Друга част, разбира се, бяха защитници на лева. Огромна част от българските граждани имаха желание да се подпишат в тази подписка, но Вие не спряхте да sabotирате нейното бъдеще от самото ѝ създаване. В началото, разбира се, разчитахте, че ние няма да успеем да съберем тези подписи и започнахте да пускате доноси до Комисията за защита на личните данни и да плашите, включително през Вашите медии, българските граждани как ние ще изтеглим кредити, вземайки личните им данни.

Така че, уважаеми народни представители, на първо място, трябва да знаете, че българите, които искат да бъдат питани, са много повече от тези, които се подписаха. Това е първата част на моето изказване.

Всички българи, уверявам Ви, искат да бъдат питани. Вашата лицемерна реакция – излизате тук от тази трибуна и заявявате, че да, това е най-демократичният начин да бъдат питани българите, че това било политическа игра от страна на ВЪЗРАЖДАНЕ. Колеги, съветвам Ви и Вие да ползвате тези политически игри. Питайте Вашите избиратели, питайте всички, защото, бидейки тук, ние не представляваме само нашите избиратели – представляваме цялата общност от български граждани, където и да се намират те.

Питайте ги: искат ли те да бъдат питани, или искат Вие, които сте се самоопределили като цвета, елита на нацията, единствено, само Вие, с оглед на Вашите лични интереси, да вземате решения? Защото ще бъдете изключително изненадани до степен на шамаросване, когато чуете, че те не са съгласни с над 90% от взетите от Вас решения, особено през последните седмици.

Затова Ви призовавам първо като гражданин и като човек, който три месеца е водил разговори с всякакви хора – привърженици на всякакви политически партии, от всякакъв етнос, с различен социален и икономически статус, и те искат да участват в активния обществен и политически живот на страната.

Върне с оригинал: _____
 _____
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

По отношение на юридическата част от въпроса. Хайде да не се правим, че не разбираме за какво става дума. В Закона ясно е казано и това беше подробно обяснено от колегата ни Деян Николов, каква е процедурата по вземане на решение за произвеждане на референдум и ние сме в тази хипотеза. И не се правете, че не знаете, че решението, което предлагате на Народното събрание с Доклада на Правната комисия, е мотивирано. Напротив, то не е мотивирано, защото нито в Правната комисия се изложиха мотиви, нито до днес в тази зала се чува такива. И когато Вие обяснявате разпалено, че въпросът ни е противоконституционен, че противоречи на Закона, ами кажете на кое конкретно противоречи. В това число и Вие, колега Балачев, за да можем ние евентуално да направим предложение за редакция на този въпрос, така че той във Вашите очи вече да не бъде противоречащ на Конституцията.

В тази връзка Законът дава възможност Конституционният съд да се произнесе. И колеги, Вие се произнасяте от позицията на конституционни съдии, каквито със сигурност знам, че не сте. Така че, много Ви моля да подходите сериозно по въпроса, да не казвате на над 600 хиляди човека: Вие сте прости, ние го знаем, и затова няма да Ви дадем да решавате – ние ще вземаме решенията вместо Вас. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Рангелова.

Има ли реплики?

Господин Петров, имате думата.

ПЕТЪР ПЕТРОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаема госпожо Рангелова, като говорите, че сме дискутирали с хора по регионите, когато сме събирали подписи, защо не споменахте колко много симпатизанти на така наречените демократически партии дойдоха да се подпишат на цели групи казах: „Ние може да не харесваме политиката на ВЪЗРАЖДАНЕ, но ние може да сме от ГШ, от ДБ, но ние искаме да бъдем питани.“ И ние им казахме, че техните избраници ще гласуват против, и те не повярваха – кажете го това нещо, когато събирахме подписи.

Върно с оригинала .....
 Ирина Кирова
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

На следващо място, говорите, че решението, което ще бъде гласувано, е немотивирано. Защо не кажете, че това е незаконосъобразно? Как може едно изречение да представлява мотиви от проект на решение на водещата комисия?

Защо не обясните, че в този доклад, който е изготвен и подписан от председателя на Комисията, на двамата преподаватели по конституционно право, единият от които е конституционен съдия и е ръководител на катедра „Конституционноправни науки“ в Софийския университет, им е дадено по едно изречение? Само и единствено защото и двамата са за референдума, им е дадено по едно изречение в този доклад!

Това доклад ли е, господин Председател? Не Ви ли е срам да го подпишете? Не Ви ли е срам да предложите едно изречение мотиви към проекторешение на Народното събрание?
(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)

И Вие сте ми председател на Правната комисия! Добре, че ще има ротация! С гордост ще се радвам да има друг председател на Правната комисия! Не Ви е срам този парцал да ни го (*народният представител трона по трибуната*) предлагате тук да гласуваме!

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Петров!

ПЕТЪР ПЕТРОВ: И да излизате тук (*народният представител трона по трибуната*) да говорите какво е било законосъобразно!

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Петров! Господин Петров!

ПЕТЪР ПЕТРОВ: Госпожо Рангелова, защо не кажете, че всички говорят, че въпросът е незаконосъобразен и нито една от тези демократически партии няма да сезира Конституционния съд – нито тези от ГЕРБ, нито тези от ПП-ДБ?! Ще го сезираме ние от...
(*Народният представител трона по трибуната. Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ. Председателят изключва микрофоните. Ораторът продължава да говори при изключени микрофони.*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Петров, Ви, просто успокойте емоцията. Не е необходимо да си викаме. И да се чуваме и е хубаво да излагаме спокойно аргументите.
(*Оживление, реплики.*)

Имате възможност за дуплика.

Вярно с оригинала .....
.....
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Нека успокоим залата, ако обичате, и всички да заемат местата си.

Госпожо Рангелова, имате думата за дуплика.

ЦВЕТА РАНГЕЛОВА (ВЪЗБРАЖДАНЕ): Благодаря, госпожо Председател.

Колега Петров, аз разбирам вълнението Ви – не разбирам невъзможността и на залата да разбере вълнението Ви, защото те не са били в моята и във Вашата позиция, те не са разговаряли с хората, те не разговарят и с избирателите си. Техните избиратели ходят на организирани срещи, предварително подбрани, със сценарий – как да се задават въпроси и кога да има ръкопляскания.

Така че аз разбирам вълнението Ви. Да, господин Петров, прав сте – така беше. Имаше хора, които бяха, както казах, от всички парламентарно представени партии. Имаше хора, които живеят в чужбина, изпитали са неудобствата от приемането на еврото и дохода специално цели семейства да се подпишат!

Ако си направите труда да можете да получите информация какъв огромен брой от тези подписи пристигаха с пощенски пратки от чужбина! Българите в чужбина събираха също във всичките пунктове, където могат, по улиците събираха адреси, живеейки в държави, изпитали на гърба си приемането на еврото и неудобството от това то да бъде прието в момент, когато икономиката на съответната държава не е подготвена за това.

По отношение на Доклада сте напълно прав, господин Петров. Но знаете ли защо е в този вид този доклад? Няма как да бъде помотивиран – Вие също сте член на Правната комисия: чухте ли в тази Правна комисия какъвто и да бил аргумент? Единственият аргумент, който чухме, е, че противоречи на Закона, че противоречи на международен договор, който ние сме ратифицирали. Въпреки че часове траеха дебатите и ние подканяхме всички противници на решението ни да се произведе референдум да посочат конкретни разпоредби на Закона, да посочат конкретни разпоредби на международен договор – къде са противоречията му, знаете много добре, има стенограма, не бяха посочени такива!

Вярно с оригинала: .....
Ирина Котева
началник на отдел
"Административно обслужване"

Извинявайте, ще Ви кажа, колеги, които не сте част от тази комисия – посочени бяха мотиви: вътрешното ми убеждение ме кара да смятам, че този въпрос е незаконосъобразен!

Аз Ви казвам, че огромна част от Вас се изживяват като конституционни съдии. Колеги, някои от Вас най-вероятно ще станат, вероятно това е част от пътя към тази висока длъжност, но моля Ви, недейте да погазвате най-демократичното право на всяко общество, а именно политиците да питат народа и да се съобразяват с решенията му. Благодаря. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Рангелова.

Продължаваме със следващото изказване – господин Гроздан Караджов, след това е записан Георг Георгиев и Александър Иванов. Това са записаните до момента.

Заповядайте, господин Караджов.

Имате думата.

ГРОЗДАН КАРАДЖОВ (ИТН): Благодаря Ви.

Уважаема госпожо Председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Първо, ще започна с една много категорична декларация, затова да няма после спорове и интерпретации какво съм искал да кажа.

Лично аз, а и колегите ми от „Има Такъв Народ“ сме убедени, че колкото по-скоро влезем в еврозоната, толкова по-добре е за България, ерго за въвеждането на еврото като официална парична единица в България. Също така съм убеден, че повечето българи са на същото мнение и не се страхуват да изразят това свое мнение на референдум. И като убеден демократ смятам, че ограничаването на правото на българите от участие в референдуми по един или друг начин е много лоша практика, която сме създали у нас.

Няма да се спирам на юридическата част на въпроса. Много беше казано тук, беше казано и в Правната комисия, въпросът е дали е допустимо по Закон и по Конституция да има референдум по този въпрос.

Отказвам да се занимавам с тази тема, защото според мен последен ще се произнесе Конституционният съд, но и защото в самата правна комисия пред нас бяха представени становища на

Вярно с оригинала
Началник на отдел
"Административно обслужване"

много видни доайени по конституционализъм в България, които застъпиха двете полярни тези.

Да, колеги, имаше тези, които обосновават, че е недопустимо тази тема да се допусне до референдум именно на основание чл. 9, ал. 2, 3 и 4 от Конституцията, и на същото основание други доайени на правото доказваха точно обратното. Затова самата тема на референдума, който обсъждаме днес, е второстепенният въпрос за мен. По-важният е кога ще престанем да се страхуваме от гласа на народа? Докога ще смятаме, че мнението на гражданите не е важно? И докога изобщо няма да се допитваме до тях особено по важни за страната ни въпроси? Докога думата демокрация ще се асоциира с някакъв вид аристокрация, която е тук, в парламента, същата тази аристокрация, която с неумението си да се разбере помежду си по ключови за страната теми, ни докара и до поредната политическа криза, от която се мъчим да излезем. Същата аристокрация, която не желае да даде думата на гражданите, защото те можели да сгрешат.

Значи, гражданите не грешат, когато нас ни избират, когато ни дават власт, но грешат, когато има опасност те да подкрепят някакво решение, което не се харесва на мнозинството от тази власт.

Може да Ви прозвучи скандално, но няма нищо страшно в това народът да греша. Така или иначе той винаги плаща за последиците и няма нужда Вие да го предпазвате от грешки, защото само при диктатурите има безгрешни управляващи, дето няма нужда да се допитват до народа.

Ще прекъсна тук, защото времето на нашата група е много малко и се надявам, ако има реплики, да продължа. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Имате реплика, господин Йорданов.

ТОШКО ЙОРДАНОВ (ИТН): Господин Караджов, репликата ми към Вас е: проблемът в Закона ли е в България, как е в другите държави, или проблемът е в психологията на тези, които, като влязват в Народното събрание, решават, че са по-важни от всичко останало на света?

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли други реплики към изказването на господин Караджов? Не виждам.

Вярно е сградата е .....
Корела Василева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Имате думата за дуплика, господин Караджов.

ГРОЗДАН КАРАДЖОВ (ИТН): Благодаря Ви, уважаема госпожо Председател.

Уважаеми колеги, ще продължа изказването си.

Най-парадоксалното у нас е, че все говорим как някой ден ще станем Швейцария на Балканите, а упорито избягваме най-голямото предимство на тази демокрация, а именно референдумите. Но и швейцарската демокрация не се е случила от един ден, отведнъж. Там референдуми се провеждат вече 175 години – от 1848 г. И швейцарците са се научили да взимат информирани и отговорни решения след поредица от грешки и не само са оцелели, но както виждате, и просперират.

У нас обаче имаме един закон, който, вместо да улеснява, на практика забранява референдумите. Поставя всякакви препятствия, за да няма референдум, а дори когато се проведе референдум, напук на всичко, както стана и в някои общини по Черноморието, ако сте обърнали внимание, властта демонстративно отказва да се съобразява с резултатите на местния референдум. Нещо повече, Народното ни събрание се е превърнало в гробница, или по-скоро в гробища на всеки един проведен досега референдум, който е стигнал тук, до неговите двери. И какъв е резултатът? Хората не само не се отчайват и не се отказват, а продължават още по-упорито да настояват за това свое право. Всякакви референдуми събират множество подписи по най-разнообразни въпроси.

Най-драстичният пример е с нас. Ако си спомняте, в инициирания от Слави Трифонов референдум бяха събрани два и половина милиона подписа за промени в изборителната система и тогава с един юридически трик, закривайки Народното събрание, беше отхвърлен и този референдум. Сега имаме подобен случай. Едно огромно мнозинство тук ще откаже, доколкото виждам, е спретнато мнозинството, което ще откаже този референдум и няма да го подкрепи. По този начин обаче то ще анулира и тези 470 хиляди души, които са се подписали в него. По този начин ще отхвърли тяхната дума и ще им каже, че не желае да ги чуе. Утре следващата подписка, гражданите сигурно ще са четири милиона, защото колкото повече ги ограничаваме, толкова по-упорито те ще

Вярно с оригинала: .....

Ирина Котева

Началник на отдел
"Административно обслужване"

се съпротивляват, докато накрая напрежението избухне точно когато най-малко го очаквате, и точно по тема, по която най-малко ще очаквате.

Затова се обръщам съвсем добронамерено към Вас: преодолейте този страх от гласа на хората, преглътнете тази арогантност, че всичко знаете и можете, приложете принципите на демокрацията наистина, реално, и уважете волята на тези около половин милион българи! Те просто искат да се допитате до народа и да се съобразите с неговото мнение. Знаем, че не е лесно, но си струва усилието, повярвайте ми! Благодаря Ви. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Караджов.

За следващото изказване – господин Георгиев, заповядайте, имате думата.

ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ (ГЕРБ-СДС): Благодаря Ви, госпoжo Председател.

Уважаеми колеги! Аз напълно бих споделил вашия гняв, ако единството, което коментираме тук, е дали референдумът е легално свикан. Никой от нас няма да чуе да противоречи на това дали тези подписи са истински, дали те носят легитимност и дали на база на тях имате право да свикате този референдум. Поне моята позиция няма да бъде такава и в нито един момент не бих си позволил да огранича ничие право да се изкаже по тема, която го вълнува. Разбира се, с изключение на упоменатите от закона теми, които не биха могли да бъдат поставени на референдум.

Аз бих предложил една такава хипотеза, в която зададеният въпрос противоречи в известна степен на написаното в Закона за прякото допитване. Със сигурност сте чували и досега някой да Ви цитира въпросния чл. 9, ал. 4, в който се казва, че референдум може да се проведе във връзка с поети по международни договори ангажименти преди поемането на ангажиментите с международните договори. Това се е случило 2007 г., когато България става член на Европейския съюз с Договора за присъединяване, към който се уточнява, че ние трябва да приемем еврото като наша валута. Свикването на референдум преди това би било много по-разумно и

Ирина Кирова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

адекватно, отколкото да се случи сега. Да, може би към онзи момент, ако някой е мислил по тази тема, е щял да предприеме и такава стъпка.

Аз обаче искам да Ви предложа още една мисъл, върху която да разсъждавате. Вие казвате, че в момента се отнема демократичното право на хората да се произнесат.

Уважаеми колеги, партиите, които защитават еврото, са провели вече референдуми и тези референдуми са изборите, на които българските граждани са се явили. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, от място): Не, не!

ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ: Политическата сила, която представлявам, е вече повече от 12 години в Народното събрание. ГЕРБ абсолютно винаги до момента е била на позицията, че еврото трябва да бъде възприето от България тогава, когато тя е готова. И въпреки това българските граждани са гласували за ГЕРБ във всички тези години. „Продължаваме Промяната – Демократична България“ винаги, смятам, са били на позицията, че еврото трябва да бъде прието. И въпреки това българските граждани са гласували и за тях. „Движение за права и свободи“ винаги са били на позицията, че еврото трябва да бъде прието и българските граждани са гласували и за тях. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

В този случай защо тогава Вие обезсилвате този глас, подаден за партиите, които поддържат и винаги са поддържали еврото, и казвате, че същевременно някои не уважават пък гласа на тези 600 хиляди, което сравнително като число е по-малко от онези, дали гласа си за партиите проевро. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ: „Нека да излязат да гласуват за еврото!“)*

И в този смисъл, колеги, разсъждавали ли сте по темата, че в крайна сметка – да, референдумът е легална, легитимна, законна форма на това да попитаме хората какво мислят по тема, но тема, която, нека да го кажем и така, ако в случая беше възникнала адхок или извънредно в хода на управлението, тогава да кажете: това не е било част от предизборните обещания, не е било част от предварителните ангажименти на партиите, които формират даден

Вярно с... ..

... ..

Началник на отдела

„Административно обслужване“

(Handwritten signature)

кабинет, нека да попитаме, този въпрос възникна впоследствие, но в момента партиите, които формират това управление, не само сега, но и назад във времето, са се явявали на избори и са печелили доверие, базирано на точката, върху която Вие в момента задавате въпрос. И аз затова питам защо единият глас е по-силен от другия, този, който възниква извънредно в хода на някакъв процес, отколкото другият, даден легално по време на избори, по време на кампания, по време на политическо говорене, което далеч по години и давност предхожда в момента дебата?

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, *от място*):
Тогава знаете, че ще спечелите референдума!

ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ: И още един въпрос бих задал. Знаете ли кога са проведени най-много референдуми, така да кажем, в по-близката история? След Първата световна война. Аз съм сигурен, че господин Костадинов знае това. Чрез серия от референдуми или плебисцити, които тогава са били залегнали, между другото, и във Версайския договор, се определят границите на тогавашна Германия. Вие знаете какви са последиците от това. Не го казвам като укор към тази форма на допитване, но го казвам като исторически факт, който също присъства в историята. Присъства в практиката на референдумите.

Така че, колеги, смятам, че в случая народното представителство по нито един начин няма за цел нито да обори, нито да опровергае, нито да отнеме правото на който и да е български гражданин да даде своя глас. Смятам обаче, че поставяйки темата по такъв начин, ние трябва да уважаваме всяка форма на представителна демокрация, каквато най-изявена са в крайна сметка и изборите. (*Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.*)

Така че, моля Ви, нека взната, когато се опитвате да я балансирате, вероятно може мястото за този баланс да не е Народното събрание, може да е Конституционният съд, но нека да не взимаме само едното, извадено от контекста, и да го поставим в друг, който е нам угоден.

Няма да спекулирам. Само с това ще завърша, но буди в мен въпрос защо предлагате този референдум и избрахте подписите за него, сега, когато знаете, че влизаме в хипотезата, че той трябва да

Вярно с оригинала
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

се проведе задължително с местните избори? **ВЪЗРАЖДАНЕ** не е политическа сила от вчера. Можехте да проведете референдума и в друго време, когато по различен начин можеше да се ситуира самото провеждане на допитването. Но това, за да не влизам в сферата на, пак ще кажа, спекулациите, няма да кажа, че сте го направили нарочно само и единствено за да добиете някакъв допълнителен ефект за референдума, чиято цел Вие гоните. Но моля Ви, нека да се придържаме наистина към абсолютно всички принципи на демокрацията, така както и Вие самите пледирате. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Георгиев.

Реплики?

Заповядайте, господин Костадинов, имате думата.

Удължаваме времето за групата.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Господин Георгиев, да Ви кажа следното нещо – миналата година бяха изборите на 14 ноември, на 16 ноември ние отправихме официално запитване към Вашата парламентарна група и политическа сила дали бихте ни подкрепили за свикване на референдум през парламента, за да не минаваме през процедурата. Вие отказахте. Ако хипотетично тогава се бяхте съгласили, референдумът отдавна щеше да се е състоял. Не спекулирайте с това, че видите ли, сме го започнали, за да го направим заедно с местните избори. Много по-рано можеше да свърши цялата проверка. Вие самите в момента бавите. Между другото, Ако това гласуване се беше състояло преди един месец, когато беше внесено решението и провереното вече становище на ГРАО тук в парламента, този референдум можеше да се състои преди местните избори. Така че не говорете лъжи. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Костадинов.

Втора реплика – господин Балабанов, имате думата.

СТАНИСЛАВ БАЛАБАНОВ (ИТН): Благодаря Ви, господин Председател.

Уважаеми колеги! Господин Георгиев, въобще не съм съгласен с Вашата теза, защото, без да влизам в конкретика, е

Бяргис с оригинал
Иван Кирова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

свързано с въпроса на ВЪЗРАЖДАНЕ за референдум, смисълът на пряката демокрация е мнозинството да има тежест над малцинството, а не обратното. Защото си спомнете 2016 г. на нашия референдум тогава Политическа партия ГЕРБ беше в парламента и два милиона и половина българи гласуваха за въпросите, тоест огромното мнозинство искаше този референдум да стане задължителен, а Вие като политическа класа тогава отново го спряхте през парламентарни врътки в тогавашния парламент. Така че много по-важно е мнозинството да има тежест над тежестта на 130 – 140 политици, които, каквото и да ги питаш, се опитват да парцелират обществото на политически формации. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли други реплики?

Господин Маринов, за реплика имате думата.

МАРИН МАРИНОВ (ГЕРБ-СДС): Уважаеми господин Георгиев, Вие подчертахте ясната позиция на ГЕРБ в годините в подкрепа на еврото. Считаю, че трябва да подчертаем и нещо друго. Ние работихме активно България да стане част от еврозоната и в началото на 2021 г. България беше на крачка от това да се случи. Считате ли, че ако тази политика беше продължена с темпото, с което работеше последното правителство на господин Борисов, към днешна дата този дебат би бил безпредметен? Може би България вече щеше да е в еврозоната. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: За дублика имате думата, господин Георгиев.

ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ (ГЕРБ-СДС): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми репликиращи! Господин Маринов, Вие сте напълно прав в забележката си. Просто, за съжаление, така се стекоха политическите събития, че не можа процесът да бъде извървян докрай, но фактът, че към днешна дата, ако бяхме запазили темповете от 2021 г. и водената отпреди това политика, вече щеше да бъдем в еврозоната.

По отношение на това, което казват господин Костадинов и господин Балабанов. Господин Балабанов, ако си спомняте, тогава ние нямахме нищо против референдумът да се проведе и той се проведе, и то съвместно и с други избори, което трябваше да

Варно с обикновено.....
 Приема на това
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

гарантира и по-висока активност на този референдум, въпреки което обаче той не срещна изпълнение на критерия за това да стане задължителен. Така че тогава просто хората не гласуваха за Вашия референдум, а не че някой се опита да го саботира. Даже ако си спомните още по-добре, по темата с финансирането на политическите партии и субсидията ние бяхме партията и политическата сила в Народното събрание, която предложи нула лева финансиране – нула, не един, както Вие, а нула. Останалите въпроси, които бяхте...

СТАНИСЛАВ БАЛАБАНОВ (ИТН, *от място*): Другите партии какво са искали?

ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ: Ама не ме питайте други партии какво са искали. Аз отговарям за моята. Останалите въпроси бяха против това, което Законът предполага да бъде питано на референдум. Бяхте ги задали по начин, който е противозаконен. Съжالياвам, това не зависи от мен, а от Закона, какъвто е. Променете го и ще се проведе, ако прецените, сигурно и втори референдум.

Господин Костадинов, това, което Вие пък казвате, аз разбирам, че Вие атакувате само едно от нещата, които аз изрекох от тази трибуна, и е съвсем обяснимо, защото другото няма как да бъде от демократичен човек, какъвто Вие сте, оспорено, че изборите са казали чрез хората – искаме да изберем да управляват партии, които подкрепят еврото. Вие нямате обяснение на това.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, *от място*): Напротив, много повече мога да Ви кажа.

ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ: Но ВЪЗРАЖДАНЕ е политическа сила, ако не се лъжа, от 2014 г. Вие сте имали достатъчно много време от 2014 г. досега да проведете и други референдуми – и референдум за НАТО, и за Европейския съюз, и за евро, и за всичко, което Вие залагате във Вашата програма като анти-

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, *от място*): НАТО и Европейския съюз не може.

ГЕОРГ ГЕОРГИЕВ: Така че да направите нещо, което иска да изпълните като политическо обещание.

По отношение на еврото можехте да го направите във време, което някак не се опитва да спекулира с правилата. Нак казвам, не

Барно с орг. значе .....
Ирина Костева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

твърдя, че това правите, но вероятно искате някак да улесните процеса. Но отново ще Ви призова, моля Ви, нека, когато говорим за демокрация, да уважаваме всички нейни инструменти, а не само тези, които ни вършат работа. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Георгиев.

Следващо изказване – господин Иванов, имате думата.

АЛЕКСАНДЪР ИВАНОВ (ГЕРБ-СДС): Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги народни представители, скъпи български граждани, защото се излъчва пряко от Българската национална телевизия. *(Шум и реплики.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Колеги, моля Ви за тишина в залата.

АЛЕКСАНДЪР ИВАНОВ: Благодаря Ви, госпожо Председател.

Колеги, днешната тема, която ще бъде предмет на гласуване в Народното събрание, е интересна и засяга наистина всички български граждани. Но зад скрития въпрос на референдума – по-скоро аз мога да приветствам, първо, иницииралите го, а те подкрепят, разбирайки въпроса, по който е поставен като въпрос да бъде повдигнат на референдум, че партия ВЪЗРАЖДАНЕ подкрепя България да бъде пълноправен член на еврозоната, просто има различия във виждането в това кога това да се случи. Докато колегите цитираха доклад на Световната банка, че българската икономика ще бъде готова 2043 г. да премине към единната европейска валута, аз по-скоро съм оптимист за това, че може да се случи по-рано. Ще Ви кажа защо, колеги. Защото, имайки доверие в българската икономика, в българската политическа класа и българските граждани, аз смятам, че този потенциал може да го развием по-бързо. Именно приемайки дата за ранно приемане на еврото като официална разплащателна валута в България, което стимулирало тези процеси.

Повярвайте ми, това ще е стимул за икономиката на българските предприятия, за българските граждани и участващи в социално-икономическия процес да станем по-богати, защото, съгласете се, в страните от еврозоната, към което ние се стремим,

Вярно с оригинала

Криана Котева

Началник на отдел

"Административно обслужване"

смятам, че моята политическа сила многократно чрез провежданите дългогодишни политики в тази насока го е доказала – повишаване на доходите на българските граждани през увеличаване капацитета на българската икономика и нейната конкурентоспособност, така и по отношение на консерватизма в управлението на публичните финанси и поемане на дълг, и инфлационните процеси да бъдат овладени, да бъдат близки до нулата. Знаете, че всяка инфлация е полезна, когато е близка до нулата, но дори и при дефлационни процеси, когато е под нулата, пък не е добра за икономиката. Това е друга тема.

Акцентирайки тук върху дата 2043 г., колеги, аз да подчертая, че още веднъж разбирам, че Вашата политическа сила, Вашите гласоподаватели, може би голямата част от тях, с уважението към всички български граждани, които имаме, и гласоподаватели сте съгласни с това, че правилният ход на България е влизането в Единния валутен съюз.

Аз мога да акцентирам още веднъж на резултатите, които са постигнати от управлението на последния кабинет, когато реално бяхме приети в чакалнята на еврозоната и в Банковия съюз, което смятам и продължавам да твърдя, и със сигурност бъдещите поколения ще видят положителния ефект, който ще имат върху българската икономика и доходите на българските граждани тези стъпки. Аз се надявам и съм оптимист, че преди 2043 г., надявам се в рамките на следващите две години, защото трябва да бъдем и реалисти, че трябва да отговаряме най-малкото на едни критерии, които не казвам, че са на Световната банка, ами са разписани от страните членки в Маастрихт, и затова са Маастрихтски критерии. Докато покрай целия дебат и събирането на подписите, колеги, които сте иницирали, вървеше един паралелен дебат – не казвам, че той е инициран от Вас, по-скоро за насаждане на едни страхове, не казвам, че е било целенасочено, по-скоро неадресирането на страховете в българските граждани, които казват, приемайки еврозоната ще обеднеем, които не са рационални и са леснооборими.

Аз затова даже ще използвам възможността от националния ефир, който имаме днес, да подчертая, аз съм го правил много пъти и в различни форми, икономически, а и от тази трибуна и в комисии,

Вярно с оригинала: _____
Ирида Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

да казвам, че няма от какво да се притесняваме. Българските граждани и икономика единствено ще получат ползи от приемането на еврото в България. Ще засегна една тема, ако искате, може да я развием в реплики и дуплики, че България е приела еврото, и то много преди да има Политическа партия ВЪЗРАЖДАНЕ, Политическа партия ГЕРБ, колегите от тази част на залата, ние сме го приели.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, *от място*):
Значи няма нужда да влизаме.

АЛЕКСАНДЪР ИВАНОВ: Само че не ползваме пълния капацитет от ползите, господин Костадинов, от приемането на еврото. Ние сме членове на еврозоната, знаете, от началото на настоящия век. Ние имаме фиксиран курс, обаче какво се получава, колеги. Българската банка и държавата имат валутни резерви, които може би са в капацитет мисля, че настоящият гуверньор на Българската народна банка господин Радев го е споменавал нееднократно, че имаме два пъти повече валутни резерви, които да покрият парите в обращение, левовите с валутни такива резерви, и то в основната си част евро.

Аз не виждам логика – чисто икономическа, като икономист го казвам, ние да имаме загуби за българската икономика и гражданите, когато трансграничните плащания, които правим, включително и в Европа ние плащаме такси. Това не може да го отчетем, че не е така. Едни изследвания на Европейската централна банка показват, че страните, които приемат единната европейска валута, спестяват 1% от brutния си вътрешен продукт само от такива разлики, които са по трансфери или банкови такси.

Значи, представете си, колеги от ВЪЗРАЖДАНЕ и скъпи български граждани, при сегашните нива на brutния вътрешен продукт това са почти два милиарда лева, които остават в българската икономика и в българските граждани. Аз предпочитам като български гражданин, като такъв, тези средства да останат в България, а не да заминават по конвертиране на съответната валута.

Другият основен акцент, който се спомена в публичното пространство и в социалните мрежи, че последните страни, приели еврото, са под огромен инфлационен натиск, което пак, скъпи

Вярно с оригиналът .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

граждани, колеги, не отговаря на истината. Дори и Хърватска, която прие еврото преди нас, въпреки че до 2020 г. се движехме относително заедно в този процес, даже България лидираше процеса на разширяването на еврозоната, с Хърватска и България имахме една дата за присъединяване към еврото, по една или друга причина, може би и политически такива решения ние нарушихме сериозно критериите на Маастрихт по показател инфлация и това ни попречи в краткосрочен план и дефицит на държавния бюджет да влезем в еврозоната в този обозрим период, който беше поставен тогава.

Трябва да маркираме, колеги, следното, че и в Хърватска, и в Прибалтийските държави, които приеха еврото, и в други такива не се наблюдават усилени инфлационни процеси и загуба на покупателна способност на населението. Напротив, дори обратното. Тези страни, държа да подчертая, не са били във Валутен борд. На българските граждани трябва да им е ясно, че има и решение на Четиридесет и четвъртото народно събрание, което прие решение, че който и да е гуверньор на Българската народна банка и който и да е финансов министър няма да приеме влизането на България в еврозоната с друг фиксиран курс лев спрямо евро от официалния, който е 1,95583.

СТОЯН ТАСЛАКОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, от място): Не е по темата.

АЛЕКСАНДЪР ИВАНОВ: Така че и тази теза по отношение на обедняване на гражданите или инфлационни процеси е несъстоятелна. Така че аз смятам, че ние трябва да направим дружни усилия да влезе България в еврозоната час по-скоро, защото това ще донесе само позитиви на българските граждани и на българската икономика. Благодаря Ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Иванов.

Има ли реплики към изказването на господин Иванов?

Имате думата – заповядайте.

ТОШКО ЙОРДАНОВ (ИТН): Благодаря Ви, господин Председател.

За първи път влязох в този парламент и говорих от тази трибуна точно по темата референдум, по който ~~ние бяхме събрали~~

Вярно с оригинала: .....
и р. на Костева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

подписи, когато бях нормален гражданин, и казах на залата тогава: Вие тук не сте богове да решавате вместо хората.

Сега, за съжаление, съм вътре в някаква степен и ще се перифразирам: ние тука не сме богове да решаваме какво искат хората и да нарушаваме закона.

Обръщам се към ГЕРБ, ДПС и БСП, защото ПП – тези нямат нищо общо с демокрацията, тия са наистина наследници на комунистическата партия. *(Шум и реплики.)* Не са БСП, те са! Та към тези три парламентарни групи: тогава имахте същия проблем – не харесвахте това, което предлагаме, преживяхте го мъжки и атакувахте въпросите в Конституционния съд. Има два изхода от тази зала.

Или парламентът нарушава закона, това отива в Конституционния съд, там отменят решението, те правят референдум, Вие гледате тъжно, сипвате им гориво и на следващи избори ще гледате още по-тъжно – всички ще гледаме, щото аз не съм убеден, че те трябва да продължават да растат като електорална подкрепа, но това ще направите, ако го направите, ГЕРБ и ДПС.

Или спазваме закона и атакувате въпроса в Конституционния съд, защото според мен има основание.

Тук отварям една скоба, с което трябваше да започна, този референдум кога ще се случи? Аз поне ще гласувам с не на техния въпрос, но референдумът е въпрос на демокрация и Законът е такъв, че при над 400 хиляди подписа този дебат е абсолютно излишен – ние просто трябва да го пуснем. Атакувайте го в Конституционния съд, защото това ще последва, и проявете някакъв разум!

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Йорданов.

Реплика – господин Балабанов, имате думата.

Има ли други реплики?

СТАНИСЛАВ БАЛАБАНОВ (ИТН): Благодаря, госпожо Председател.

Господин Йорданов, тъй като не мога да репликирам дуплика на колега, пък колегата от ГЕРБ, който преди малко се изказа господин Георгиев, изброи редица неистини, свързани референдума, който произведохме през 2016 г.

Върно с оригинала: .....
Ирина Аслова
Началник на отдел
"Адменис пративно обслужване"

Моля, припомнете му с факти, първо, колко хора гласуваха на този референдум, кои политически партии направиха всичко възможно да го унищожат, как успяха да скатаят така нужните им 12 хиляди гласа, за да може референдумът да не бъде валиден и да не бъде задължителен. Припомнете му и по отношение на субсидията. (Реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ и ГЕРБ-СДС.)

Да, господин Борисов говореше за нула лева, но с кои партии неговата партия гласува всъщност субсидията и до днес да бъде 8 лв.? Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Балабанов.

Втора реплика – заповядайте, господин Станев.

ФИЛИП СТАНЕВ (ИТН): Уважаема госпожо Председател, колеги! Господин Йорданов, Вие сте един наивник на зряла възраст. Познавам Ви от 25 години и мислех, че Вашият ум е аналитичен. Той май не е такъв. Вие говорите за боговете в тази зала, за техните решения над тези нещастни, подчинени на тях български граждани.

Господин Йорданов, аз няма да говоря за богове, а за наука, за един учен, който е живял много преди Вас, господин Йорданов – Алберт Айнщайн. Той казва, че живеем в много тъжни времена, в които е много по-лесно да разбием атома, отколкото да разбием човешките предразсъдъци.

Ние тук в тази зала и българските граждани сме свидетели на предразсъдъците на българската политическа класа по отношение на това българският народ да бъде питан пряко за неща, които касаят неговото бъдеще и неговия живот въобще. И колегите от ВЪЗРАЖДАНЕ са наивни – те вярват, че тези предразсъдъци могат да бъдат разбити. Обаче тези предразсъдъци могат да бъдат разбити само по един-единствен начин, господин Йорданов, този начин е българският народ да продължава да се волеизявява на референдуми. Не знам дали ме разбрахте, господин Йорданов.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря за репликата, господин Станев.

Има ли трета реплика? Не виждам.

За дуплика – господин Йорданов, заповядайте.

Вярно съответно .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

ТОШКО ЙОРДАНОВ (ИТН): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Господин Балабанов, тъкмо се изнизва в момента този, за когото трябва да говорим. *(Народният представител Георг Георгиев дава знак, че се връща в залата.)* Върна се.

На референдума, който ние организирахме, имаше към 600 хиляди подписа. *(Шум и реплики.)* Те бяха много повече, те са прави, щото с това вкарване електронно всъщност много хора, които са подписали, може да ги въведем електронно, за да може чиновниците в ГРАО да си пият кафе спокойно по цял ден.

После гласуваха по всеки един от трите въпроса, които все пак пробиха Конституционния съд, над два милиона и половина българи. Тук няма политическа партия, събрала два милиона и половина за каквото и да е било, за да ми говорите, че на избори това е било представителство. Грънци! На избори са гласували за някаква партия, не за национален въпрос. Над два милиона и половина!

След това онова Народно събрание се саморазпусна, не дай боже, това да влезе за обсъждане, а на всичкото отгоре така беше направен законът, че се брояха пликове, не бюлетини, пликове! Не ме гледайте така, проверете го! Брояха пликите и нямало 12 000 плика, а не 12 000 бюлетини. Ходихме на съд и отворихме няколко секции и си намерихме липсващите 12 000, отворихме около 10 ли, 20 ли, колко секции?! Това са 12 000 секции по един плик, който беше скатан на хартия.

Когато ще говорите за демокрация, научете си домашното, защото тогава направихте врътки през закона. В момента ще нарушавате директно закона, ако се въздържите, както е заповедта във Вашата група, и ще вкарате ВЪЗРАЖДАНЕ на бял кон в следващия парламент и в местните избори. Нарушавайки Ви е закона, защото Конституционният съд ще го върне. *(Шум и реплики.)*

Много по-разумно е обратното – да атакувате въпроса, имате достатъчно хора в Конституционния съд, защото в известна степен той променя клаузи на вече сключен договор и това може и да падне. Но другото, което ще направите, гласувайки въздържайте се, като БСП на ветото, си е не. *(Смях и реплики.)*

Вярно с оригинала: .....
Ирина Котева
началник на отдел
"Административно обслужване"

Господин Станев, за това, което казахте, аз няма какво да Ви кажа. Да, аз съм един тъпак на средна възраст, защото всеки, който влезе в тоя парламент – за момента без 11 човека, се побърква, решава, че е всичко, че хората са прости, а те са аристокрация, която ще решава вместо тях.

Уважаеми българи, Вие сте едни тъпаци за тези, които влизат тук, в залата. Те, оправдавайки се с Вашето добро, правят каквото си искат, а всъщност Ви смятат за тор, която дори не става за торене, а само им цапа обувките.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Йорданов, да подхождаме с уважение към българските граждани.

Следващото изказване е на Надежда Йорданова.

Имате думата, госпожо Йорданова. *(Реплики.)*

Записан сте, господин Чолаков, ще редувам групите.

НАДЕЖДА ЙОРДАНОВА (III-ДБ): Благодаря, госпожо Председател.

Уважаеми госпожи и господа народни представители, уважаеми граждани! Тук ще се опитам да върна дебата там, където му е мястото, а именно какво решение следва да вземе днес Народното събрание по поставената точка от дневния ред.

Съгласно чл. 10, ал. 2 от Закона за прякото участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление Народното събрание приема решение за произвеждане на национален референдум, когато това е поискано с инициативен комитет с подписка, съдържаща подписите на не по-малко от 400 хиляди български граждани с избирателни права и не противоречи на ограниченията по чл. 9, ал. 2, 3 и 4 от същия този закон. Следователно нормата, която трябва да приложим в това днешно заседание, включва в себе си две кумулативни предпоставки, тоест две условия, които трябва да бъдат едновременно налице, за да може да вземе Народното събрание решение за насрочване на искания референдум. Първата предпоставка, първото условие, както заявих в Правната комисия, безспорно е налице, а именно имаме представена подписка с инициативен комитет със събрани повече от 400 хиляди подписа от

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

български граждани с избирателни права. Наличието на тази предпоставка го установихме.

Въпросът е, че трябва да обсъдим дали е налице втората предпоставка, която изисква чл. 10, ал. 2 от Закона за прякото участие, а именно дали не са налице ограниченията в чл. 9, ал. 2, 3 и 4 от същия закон.

Поставеният въпрос е следният: Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 г.? Затова ние трябва да си отговорим дали този въпрос – приемането на еврото от страна на България и моментът, в който това да стане, е уреден в международен договор, който е ратифициран по надлежния ред. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Колеги, мисля, че за всички е известно, че България е държава – членка на Европейския съюз. Съгласно чл. 5 от Протокола относно условията и договореностите за приемането на Република България и Румъния в Европейския съюз, ратифициран със закон, обнародван в „Държавен вестник“ през 2005 г., България участва в Икономическия и паричен съюз от датата на присъединяване като държава членка с дерогация.

Какво означава това? Не че ние сме възприели клауза за дерогация, тоест да преценяваме дали да се присъединяваме, или не към еврото, а че сме се задължили да се присъединим към еврото при спазване на онази процедура, която е предвидена за държавите членки с дерогация. Какво означава това по смисъла на приетите от нас международни договори? Съгласно чл. 139, ал. 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз държави членки с дерогация са онези държави членки, за които Съветът не е решил, че отговарят на необходимите условия за приемане на еврото.

Редът, по който се установява наличието на тези условия, и съответно компетентните органи, които да вземат тези решения в сроковете, в които се вземат тези решения, са регламентирани в чл. 140 от Договора за функциониране на Европейския съюз. Там са уреждат четирите условия за конвергенция, също така компетентните органи и процедурата, по която се взема това решение, а именно това са Европейският съвет, Европейската Централна банка, държавите – членки на еврозоната.

Вярно с оригинала: .....
Ирина Калева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

В този механизъм няма предвиден нито един елемент, в който държавата членка едностранно да каже в коя година ще приеме еврото. Напротив, предвидена е една поредица от действия, които имат задължителен характер за всички държави членки с дерогация, които са се обвързали с този ангажимент.

Нямам навика да отговарям на реплики от място, но чувам, че има аргументи, че всъщност този механизъм не изключва правото на държавата, ако прецени, когато прецени. Ще оспоря този аргумент с думите на правото. *(Реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)* Член 3, § 4 от Договора за функциониране на Европейския съюз казва: „Съюзът установява Икономически и паричен съюз, чиято парична единица е еврото.“ Задължението за въвеждане на парична единица евро е доразвита и в чл. 119, § 2.

Също така България се е задължила отново по силата на Договора за функциониране на Европейския съюз да предприеме всички необходими действия за добросъвестно прилагане на своите задължения от Договора. Нима искате да накараме българския народ да наруши това? Не, не мисля. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Правя това изказване от позицията на активен привърженик на провеждането на референдумите, защото българският народ трябва да бъде питан. Като член на парламентарната група, в която има членове на инициативен комитет за референдум, който е проведен – „Гласувай без граници“. Също така като член на парламентарната група заедно „Демократична България“ и „Продължаваме Промяната“, които оспориха пред Конституционния съд решение на законодателна инициатива на българския Четиридесет и осми парламент, с което с лека ръка зачеркнаха достиженията на референдума, така че гласът на народа трябва да бъде чул. Също така по-силен е гласът на закона и това означава демокрация, това означава правова държава – всички български граждани да се подчиняват на закона. Благодаря. *(Ръкопляскания от ПП-ДБ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Йорданова.

Има ли реплики към изказването?

Заповядайте, госпожо Рангелова.

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

ЦВЕТА РАНГЕЛОВА (ВЪЗРАЖДАНЕ): Благодаря, госпожо Председател.

Госпожо Йорданова, дадохте пример с Швеция, която от 30 години отговаря на критериите по Маастрихтския договор, но все още отказва да приеме еврото. Моля, дайте повече разяснения в тази връзка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли други реплики към госпожа Йорданова?

Заповядайте.

ДЕНИЦА СИМЕОНОВА (ПП-ДБ): Уважаема госпожо Председател, уважаема госпожо Йорданова! Видях, че има въпроси от Вашите репликиращи и виждам, че във Вашето изказване не сте покрили част, която бихме могли да допълним с допълнителни аргументи.

Цитира се държавата Швеция, която според колегата е покрила всички критерии за влизане в еврозоната. Нека да разкрия за колегите данните от Доклада на Европейската комисия, който е публикуван на 1 юни 2022 г., а именно за държавите, които предстои да влязат в еврозоната, и според който доклад в Швеция законите за шведската Централна банка не са хармонизирани с правната уредба за ЕЦБ и страната не е издържала успешно теста за валутния курс на кроната към еврото. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Швеция обаче отговаря, колеги, на трите останали изисквания – за инфлацията, публичните финанси и за дългосрочните лихви. Колеги, има шест държави, които не са се присъединили към еврото – България, Чехия, Унгария, Полша, Румъния и Швеция.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Колеги от ВЪЗРАЖДАНЕ, моля за тишина!

ДЕНИЦА СИМЕОНОВА: Колеги, понякога държави членки могат да се договорят да не прилагат част от законодателството или някои договори на Европейския съюз, както и да постигнат споразумение да не участват в определени области на политиката. Ако се отнася до единната валута, такъв е случаят с Дания, който беше споменат, и тя запази предишната си валута, след като стана част на ЕС.

Вярно с оригинала: .....
 ирлина Колева
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Госпожо Йорданова, може да допълните това към своето изказване, за да адресирате коментара на колегата, която се изказа преди мен. Благодаря Ви. *(Ръкопляскания от ПП-ДБ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Симеонова.

Има ли трета реплика към госпожа Йорданова?

Госпожо Йорданова, ще вземете ли дуплика?

Заповядайте.

НАДЕЖДА ЙОРДАНОВА (ПП-ДБ): Благодаря, госпожо Председател.

Уважаеми госпожи и господа народни представители! Мисля, че дебата, който водим в тази зала, вие така започнахте дебата – не за или против еврото, а дали искането за провеждането на референдум отговаря на изискванията на Закона и дали българските граждани трябва да бъдат питани.

Така че аз ще се съсредоточа върху отговора си именно в този обхват. Дали Швеция нарушава ангажиментите по Договора за функциониране на Европейския съюз, не е в компетенциите на българското Народно събрание да се произнесе. Компетентна за това е Европейската комисия. Освен това именно по прилагането на Механизма, който посочих, в чл. 140 от Договора за функциониране на Европейския съюз се уточнява дали са налице критериите, или не са налице критериите. Благодаря, че беше изяснено от фактическа гледна точка какво се случва с Швеция.

Искам в заключение да припомня друг параграф по Договора за функциониране на Европейския съюз, а това е в чл. 4, § 3: „Държавите членки вземат всички общи или специални мерки, необходими за гарантиране на изпълнението на задълженията, произтичащи от договорите или от актовете на институциите на Съюза.“

Колеги, знам, че за съжаление, все още българският парламент нарушава в някои случаи законите, Конституцията, международните договори, по които България е страна. Нека да не го правим в този случай. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Йорданова.

Варно с оригинал: .....
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

Имате думата за лично обяснение, госпожо Рангелова.

Не зная какво Ви обиди, но заповядайте.

ЦВЕТА РАНГЕЛОВА (ВЪЗБРАЖДАНЕ): Госпожо Председател, не ме обиди, а просто се боя, че госпожа Йорданова не ме разбра правилно и се опита да ме замеси в един международен скандал, като ми приписа твърдения, които аз не съм изрекла от тази трибуна. Никога не съм твърдяла, че шведите нарушават клаузи по който и да било договор, още по-малко по Маастрихтския, затова се почувствах длъжна да дам обяснение, тъй като не желая да ми се приписват подобни твърдения. Лидерът на нашата партия е квалифициран като фашист, а сега остава и мен да ме забъркате в международен скандал, какъвто не желая да имам.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Приемам, че това беше лично обяснение, госпожо Рангелова.

Продължаваме със следващото изказване.

Заповядайте, господин Чолаков, имате думата.

РАДОМИР ЧОЛАКОВ (ГЕРБ-СДС): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми колеги, може би ще продължа изказването на госпожа Йорданова или ще развия сходни мисли може би с малко по-други аргументи, което в крайна сметка показва, че когато професионално сме на едно мнение, просто сме на едно мнение.

Колеги, имам чувството, че така или иначе този дебат, както и да завърши гласуването днес, въпросът ще бъде отнесен от една или друга страна до Конституционния съд. Така че в крайна сметка Конституционният съд ще се произнесе. Нещо, което всички ние искаме да се случи, за да може да получим автентично окончателно тълкуване е ли референдумът конституционносъобразен, или не е конституционносъобразен.

Много ми импонира изказването на господин Гроздан Караджов, и онзи ден в Правната комисия, а и днес той общо взето повтори същите разсъждения. Той каза, че ние трябва да имаме куража да призоваваме хората на референдуми и не трябва да се страхуваме, ако народът сгречи, защото, както той каза, ученето става чрез грешките, ако ще трябва да се плаща някаква цена, народът ще я плати, което ще му помогне да се научи. Това

Варна с оригинал
Ирина Келева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

изказване по принцип е правилно, но въпросът обаче е дали с референдумите не се провокира народът да греши и на какво се учи народът, когато се организира референдум с един или друг формулиран въпрос.

Тук се връщам на централната теза, ако правилно разбрах госпожа Йорданова, колеги, може ли ние да нарушаваме договорите? С каква лекота ние сме склонни да нарушаваме сключените договори? Ако сте забелязали, ние в България много бързо сключваме договори, говоря за всякакви – граждански, търговски, след което, хората, които се занимават... *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Не, не, аз говоря за граждански, търговски договори, за гражданския оборот бе, колеги, нали Ви е направило впечатление, че като сключат двама търговци договор, как след три дни сядат и пишат анекс, защото нещо не са се доразбрали. Нали сте виждали във Вашата практика договори с по двадесет анекса, в които все нещо се доизяснява, защото все нещо не са се разбрали.

Забелязали ли сте на Запад хората как сключват договори? Те ги предоговарят по една година – елементарни договори ги договарят по една година, и като ги сключат – край. Този договор е закон. В България да нарушиш договор – ами ще направим един анекс и ще се оправим. Всички знаете, че не се прави така, защото ние не договаряме както трябва.

В моята практика съм стигнал до този извод. Ние не договаряме както трябва, бързаеме, много сме умни или все нямаме време, давай да сключваме сделката, давай да сключваме договора, а след това се сещаме и викаме: май нещо объркахме, давай да правим анекс. Да, де, но в международните договори няма анекс, защото те смятат, че преговарят с разумни хора, които знаят какво преговарят.

Госпожа Йорданова спомена, че Договорът между държави – членки на Европейския съюз, Кралство Белгия, Чешката република, Федерална република Германия и така нататък, от една страна, и Република България и Румъния, от друга страна, е публикуван на 21 юни 2005 г. в „Държавен вестник“ и вестника на Европейския съюз. Колеги, не знам дали сте го виждали на хартия, може и в електронен вид да го отворите, и Ви обръщам внимание, че

Началник на отдел
"Административно обслужване"

в частта Румъния Договорът има две части – първата част е България, а втората част, е Румъния. Частта Румъния е два пъти по-дебела от частта България – физически е два пъти по-дебела. Не, румънците са преговаряли два пъти повече, договаряли са изключения, договаряли се дерогации и в областта на екологията, защото аз съм го чел, и в областта на индустрията, и във всякакви други области, а ние сме бързали да подписваме в 2005 г., каквото ни дават – давай, подписвай там и ще се оправяме после, да, де, но после няма.

Връщам се на въпроса, колеги, държава, която нарушава международните си договори, нали си даваме сметка, че е държава парий, тя е парий. Към такава държава се отнасят с презрение. Освен това както в обикновения граждански оборот за нарушаване на договора има санкции, така и за нарушаване на международните договори има санкции.

Понякога тези санкции са много по-тежки и по много по-разнопосочни плоскости идват, отколкото можем да си представим. И както каза господин Костадинов, може и да няма санкции, и тук приключвам моето изказване, като обърна внимание, колеги, че в крайна сметка поне моето усещане е, че тук не става дума за едностранно желание на България, че ще влезе в еврозоната на 1 януари еди-коя си година – може и да не влезе, ако Европейската централна банка каже: няма да влезете, е няма да влезете. Ако Европейската комисия каже, не сте готови, и ние защо предпоставяме, че всичко зависи от нас – договорите ние ги правим, договорите ние ги сключваме, договорите ние ги анексираме, ако поискаме, ако искаме да предоговаряме, те ще предоговарят, защото са длъжни да предоговарят, извинявайте, да отворя ли една скоба и да кажа, че взехме решение в предишния мандат, с което задължихме служебното правителство да предоговори Плана за възстановяване. Нали разбирате какво направихме тогава. Ние задължаваме правителството да предоговори, ами, ако другата страна не иска? Ние защо дискредитираме българското правителство? Ние защо дискредитираме себе си, като си поставяме условия, които са неизпълними?

Вярно с оригинала: .....
 ирлина Колова
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

В заключение, мисълта ми е, че целият този дебат, той със сигурност е полезен, всички сме за това да има референдуми, всички сме за това да бъде питан народът, но въпросът със сигурност ще бъде отнесен до Конституционния съд, който ще се произнесе окончателно, а влизането на България в еврозоната в крайна сметка зависи от готовността ни, от това дали сме изпълнили Договора, който сме сключили, а това дали сме го изпълнили, ще кажат партньорите, които са го сключили от другата страна. Много е просто. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Чолаков.

За реплика – заповядайте, господин Дончев.

ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ (ГЕРБ-СДС): Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги! Уважаеми господин Чолаков, слушах Ви много внимателно, както и всички останали колеги, които говориха. Посланието, че договорите трябва да се спазват, формално е абсолютно правилно, а политически – невинаги. Ще обясня какво имам предвид. Много често съм виждал неща, които са абсолютно законосъобразни и дори безспорно целесъобразни, да не се случват по една причина – няма обществена подкрепа, няма обществено доверие в тях, неведнъж.

Стигаме до основната тема. Първо си мислех, че времето на тази дискусия, на този дебат, който тече тук в момента, е 1995 – 1996 г., преди приемането на Валутния борд. Слушайки обаче дискусията, аргументите, мисля, че времето на този дебат е сега, защото в политиката очевидностите са опасни. Понякога очевидностите могат да означават колективно заблуждение.

И не ме разбирайте криво. Ако се стигне до референдум, аз ще обикалям градове, села, паланки и ще опитвам да убедя хората, че влизането ни в еврозоната е правилното решение. Говоря за друго. Говоря, че в годините назад очевидно ние, тук включвам и себе си, може би и част от хората в тази зала, не сме си свършили работата. Щом 2023 г. има енергия, има аргументи за подобен дебат, означава че не сме си свършили работата. Не знам дали дискусията ще доведе до промяна на мнението на някого. Впрочем в годините назад почти не съм виждал някой да си промени мнението. Не знам това дали

Върно с оригинала.....
Ирина Кирова
Началник на отдел
"Административно обслужване"

означава политическо и партийно твърдоглавие, или означава слаби аргументи, но от такъв дебат има нужда и нека той да продължи колкото е необходимо – още един час, още един ден, защото, пак да повтаря, дано да съм ясен, очевидностите в политиката са едно от най-опасните неща.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Дончев.

За втора реплика – заповядайте, господин Николов, имате думата.

ДЕЯН НИКОЛОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Господин Чолаков, Румъния отложи приемането на еврото до 2029 г., Чехия, Полша – има доста държави, които не смятат да влизат в еврозоната. По никакъв начин не нарушават международните договори, по които са страна.

Не сте чели всички в тази зала Маастрихтския договор. Идеята на Маастрихтския договор е да има някакви минимални критерии, оттам нататък в самия договор е записано, че всяка страна определя стратегията, която е най-добра за нея самата, и как да влезе в еврозоната. Затова няма срокове, можем да отлагаме и сто години, без да нарушим нищо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Николов.

Има ли трета реплика? Не виждам.

За дуплика – господин Чолаков, имате думата, след което ще дам думата на господин Караджов за лично обяснение.

РАДОМИР ЧОЛАКОВ (ГЕРБ-СДС): Господин Караджов искаше да направи лично обяснение. Надявам се да не съм го обидил. Господин Караджов, исках да Ви похваля.

Господин Дончев, съвършено сте прав, какво да кажа? Съвършено сте прав. Понякога очевидностите в политиката не са най-доброто политическо решение, но за съжаление, подведени от еуфория, понякога се плъзгаме по повърхността и вземаме прибързани решения, за които, пак да цитирам господин Гроздан Караджов, който каза: след това плащаме. Плаща, разбира се, цялото общество, за съжаление, така че трябва да внимаваме какви решения вземаме и какви решения му препоръчваме.

Барбосацки, Елена
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Колега, патосът на моето изказване, ако мога да използвам това определение, беше за спазването на договорите по принцип, разбирате ли? *(Реплика.)* Не, не, вижте, болно ми е. Наистина ми е чисто професионално болно за небрежността, с която ние българите по принцип се отнасяме към договорите, и понякога не си даваме сметка, преговаряйки особено с международни партньори, че те не гледат като нас на договорите, и е добре да започнем да гледаме на договорите както те гледат, защото няма да има анекси. Това исках да кажа.

И още веднъж само за да завърша, пак ми се струва, колеги, че не зависи само от нас датата на влизането на България в еврозоната, така че каквато и дата ние да определим, партньорите, с които сме подписали договора, могат да определят друга дата. Но нека в крайна сметка Конституционният съд да се произнесе окончателно по този въпрос.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Чолаков.

За лично обяснение, господин Караджов, имате думата. Бяхте споменат, надявам се да не сте се почувствали обиден.

ГРОЗДАН КАРАДЖОВ (ИТН): Уважаема госпожо Председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Уважаеми господин Чолаков, не съм засегнат от Вас. Исках да направя едно съвсем кратко уточнение. Това, че народите се учат само... *(Народните представители Костадин Костадинов и Радомир Чолаков разговарят.)* Те си говорят с Костадинов, но аз пак ще го кажа: това, че народите се учат само от грешките си, го е казал Адам Смит, основоположникът на политическата икономия. Тоест не съм аз, който казва това, че народите само от грешките си се учат. С това изречение той започва една от книгите си. Той и това има предвид – че периодически поколенията, сменяйки се едно след друго, забравят някои неща, които са научили предишните поколения. Непрекъснатото пазене на народа като някакво малко дете, което не трябва да се опари, а ние като някакъв аристократичен бащински кръг да го пазим от тези неща, по никакъв начин не ни помага като общество. Казвам го съвсем убедено. Аз съм убеден застъпник на провеждането на референдумите.

Вярно съобщавам: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

И господин Дончев, който също си говори, да, определено сме се провалили. И аз, и Вие, господин Дончев. 470 хиляди подписа са директно не шамар, а кроше в лицето ни. И аз съм се занимавал с обществена работа и с политика. 470 хиляди подписа за този конкретен референдум означава, че не сме там сред хората, и точно провеждането на такъв референдум ще ни върне там, където ни е мястото, да изтрием няколко чифта подметки и колкото време трябва с хората, но да спечелим тази битка. Иначе излиза, че се страхуваме и в страха си смятаме, че това е някакъв голям звяр, който ще изяде народа.

Ако сега отменим референдума, както беше отменен референдумът на Слави Трифонов, ще стане така, че ще спечели ВЪЗРАЖДАНЕ, ще спечелят други организации като тях и утре ще трябва да се справяме, както казах в Правната комисия, с дракон, с който няма да можем да се справим, или, както те казаха, със змей горянин. Малко на шега го избивам накрая, но разберете, в момента наливаме – това мнозинство, което събрахте, ДПС, „Продължаваме Промяната“ и ГЕРБ, и което ще анулира този референдум, ще налее огромна протестна вълна и тази протестна вълна след това няма да можете да я овладеете. Затова се обръщам и човешки, и като убеден демократ – пуснете този референдум, за да се явим на битка с тези, които не искат да има евро в България, и заедно да ходим да убеждаваме. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Караджов.

Моля Ви да спазвате времето. Господин Караджов, Вие предефинирахте управляващото мнозинство.

ГРОЗДАН КАРАДЖОВ (ИТН, *в страни от микрофоните*): Ако съм разкрил някаква тайна, извинявайте!

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Следващото изказване е на господин Васил Пандов от „Продължаваме Промяната Демократична България“.

Имате думата, господин Пандов.

ВАСИЛ ПАНДОВ (ПП-ДБ): Уважаема госпожо Председател, благодаря.

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Уважаеми дами и господа народни представители, уважаеми съграждани! Днес се представиха различни тези. Това, което се случва и което не трябва да оставя съмнение в никого, ще взема повод от последното изказване под формата на обяснение, е, че тук в момента ние не обсъждаме темата „Не на еврото!“, защото това беше казано. (Шум.) Днес обсъждаме дали референдумът по начина, по който е формулиран, е допустим и дали отговора на изискванията на българското право, както и в частност на правото на Европейския съюз, защото е свързано с него. Тук имаме три измерения и ще върна и аз дебата на правната му страна. Имаме три измерения – едното е национално от гледна точка на източниците, едното е международно и третото е наднационално, или от гледна точка на правото на Европейския съюз. (Шум.)

Това, което се опитва този референдум да постигне, е с позволени правни средства да постигне един резултат, който не може да бъде постигнат, или не е позволен според действащата в момента уредба и ангажиментите на България по силата на нейните международни договори и правото на Европейския съюз. (Шум.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Колеги, моля за тишина!

ВАСИЛ ПАНДОВ: Откъде идва проблемът? Проблемът идва оттам, че както и в Правна комисия стана дума нееднократно, колегите от ВЪЗРАЖДАНЕ посочват, че те не са срещу еврото, въпреки че в хода на кампанията техните лозунги бяха „Не на еврото!“, „Евро? Не, благодаря! Избираме лева!“, „Подпишете се тук за референдума на ВЪЗРАЖДАНЕ за запазване на българския лев и против въвеждане на еврото в България.“ Темата е точно тази – че начинът, по който е формулиран въпросът, всъщност и по начина, по който се проведе кампанията, въведе в заблуждение тези 470 хиляди български граждани, които сега ни гледат. Защо? Защото, връщаме се на уредбата, не може въпросът да бъде зададен: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута до 2043 г.“

Многократно колегите посочиха, че на първо място, по силата на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление въпрос, който противоречи на ратифициран международен договор, не е допустим. По силата на

Вярно с оригинала: _____
Ирина Калева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

чл. 5 от Протокола за присъединяване на България към Европейския съюз е много недвусмислено посочено, че България и Румъния участват в Икономическия и паричен съюз.

В правото на Съюза, чл. 140 и Протокол 13 към него, са изброени изчерпателно условията, на които трябва да отговаря България, и тук няма някои от условията, които се водят в дебата. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)* И срокът тук е основният аргумент. Аргументът на колегите е, че няма фиксиран срок, но не може да бъде фиксиран и обратен срок – до 2043 г. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)* Това е процес.

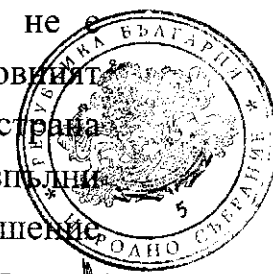
Може ли да не ме репликирате от място?

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Моля Ви, не от място! *(Реплика от народния представител Костадин Костадинов.)*

Господин Костадинов, не от място. Господин Николов, ще имате възможност.

ВАСИЛ ПАНДОВ: Чета го много внимателно. Това е процес, който изисква изпълнението на кумулативни изисквания. Естествено е, че Европейският съюз не поставя на нито една държава членка ясен и фиксиран срок, защото трябва да е ясно кога тези процеси ще бъдат изпълнени. Но обратното също е невъзможно – не може и държавата да каже: аз до еди-коя си година няма да се присъединя, защото няма да изпълня условията. Това означава ние да кажем: няма да изпълним условията.

Ако трябва да съответстваме на уредбата на Конституцията, уредбата на Закона за прякото участие, Договора за функциониране на Европейския съюз и правото на международните договори, коректен въпрос би бил: съгласни ли сте България да приеме еврото за официална парична единица след изпълнение на условията в Договора за функциониране на Европейския съюз? Ето, това би бил един законосъобразно поставен въпрос, само че въпросът не е поставен така: когато се изпълнят изискванията. И тук основният аргумент се оборва – както не може да се фиксира срокът от страна на европейския законодател кога една държава членка ще изпълни изискванията, така не може държавата членка да влезе в нарушение на нейните задължения и да посочи, че до определена дата няма да

Вярно с оригинала: _____
 _____
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

изпълни условията. И тук влизаме в противоречие както с чл. 5, ал. 4 от Конституцията, ясно е, че сме в противоречие с чл. 10 с...

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗБРАЖДАНЕ, *от място*):
Ами, като е ясно, сезирай Конституционния съд.

ВАСИЛ ПАНДОВ: Моля да не ме прекъсвате!

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Костадинов!

ВАСИЛ ПАНДОВ: Конституционният съд ще бъде сезиран след вземане на решението. Народното събрание има задължение да извърши тази проверка дали референдумът отговаря и вече когато то извърши тази преценка, то не може предварително да делегира на Конституционния съд това правомощие. Когато то извърши тази преценка, тогава вече има право всеки да сезира, който е оправомощен, Конституционния съд.

И тук искам да кажа, че както принципът на правовата държава по Конституция ни задължава да спазваме Закона за прякото участие, и това е трайната практика на Конституционния съд, така и ангажиментите по чл. 4, ал. 3 от нашата Конституция, които ни задължават да участваме в развитието на Европейския съюз и неговото изграждане, и задължението ни за лоялно сътрудничество по чл. 4, § 3 от Договора за Европейския съюз, безспорно налагат във връзка с практиката на Съда на Европейския съюз, че всяка една държава членка трябва да изпълни ангажиментите си в разумен срок, и този срок не може да зависи от поставянето на някакъв друг срок освен изпълнението на изискванията. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Пандов.

Има ли реплики към изказването на господин Пандов? Не виждам.

За следващо изказване е записана госпожа Деница Симеонова.
Заповядайте, госпожо Симеонова, имате думата.

ДЕНИЦА СИМЕОНОВА (ПП-ДБ): Благодаря Ви, господин Председател.

Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги народни представители! Искането за референдум за членство в еврозоната е идея за преразглеждане на Договора за членство в Европейския съюз, колкото и инициаторите на референдума да се опитват да

Началник на отдел
"Административно обслужване"

твърдят обратното. Провеждането на такъв референдум и дори абстрактно възможното решение да не бъде одобрено членство на България в еврозоната не означава нито че ще бъде запазен суверенитетът на действителната парична политика на Българската народна банка, нито че този суверенитет би бил нещо добро. Историческият опит на България свидетелства, че БНБ много рядко е имала чиста международна независимост на емисионната си политика. За страни като България и още към 190 страни в света това е на практика непостижимо.

Гуверньорът на БНБ в Комисията по правни въпроси категорично опроверга тезите на ВЪЗРАЖДАНЕ и ясно заяви истинските детайли, а именно той посочи, че формулировката на въпроса на референдума, а именно българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 г., е в противоречие с Валутния закон, в допълнение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местно самоуправление, чл. 9, ал. 4, както беше посочено от колеги, в противоречие и на Конституцията.

При установяването на лева като единствена валута остава открит въпросът за еврото, което е нашата официална резервна валута. При поискване БНБ е длъжна да продава и да купува евро срещу левове на основата на официалния курс. Елиминирането на еврото би означавало кардинална промяна на нашия паричен режим.

България вече е постигнала много сериозен напредък и е в уникална позиция. Тя е в Банковия съюз, без да е член на еврозоната. България е единствената страна, освен Дания, която има изрична клауза в своя договор, която е част от ERM II, което е най-важното, но не единствено условие за членство в еврозоната.

Блокирането на процеса на този последен етап ще има сериозни и неблагоприятни последици, а нарушаването на международни договори, освен че ще е прецедент, ще подкопае доверието в нас на останалите 20 държави – членки на еврозоната. Може да се подкопае вече съществуващият консенсус на останалите държави членки за приемане на България в еврозоната, както се случи и с отлагането на приемането ни в Шенген. Всички сме

Възрно с оригинала: .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

свидетели колко трудно е сега постигането обратно на доверие за Шенген.

Гуверньорът на БНБ посочи в Правната комисия, че вече е сключен меморандум с останалите държави – членки на еврозоната, за отсичане на български монети евро. Това подписване на меморандума е и знак, че България е технически готова за присъединяване към общността.

Освен становището на БНБ, колеги, това на Министерството на финансите също е категорично. То гласи, че на този етап отношенията във връзка с приемането на еврото в Република България не биха могли да бъдат променяни едностранно от Република България, още по-малко това би могло да стане чрез референдум.

В акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в учредителните договори – чл. 5, е предвиден изричният ангажимент на България да участва в Икономическия и паричен съюз от датата на присъединяване като държава членка с дерогация по смисъла на чл. 122 от Договора, тоест да въведе еврото, когато покрие установените критерии, като понастоящем отношенията са уредени в чл. 139 и чл. 140 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Това беше изложено подробно и от колегите, които се изказаха преди мен.

В заключение, с предложението се прави опит за едностранна промяна на срока и да, референдум може да има, колеги, но преди ратификацията, както се посочи и в изказванията преди мен на колегата Пандов, на колегата Йорданова. Решението за провеждане на подобен референдум, освен че е противозаконно и противоконституционно, би подкопало доверието на Европа в България и би ни отдалечило още повече от достижения не само като еврозоната, но и като Шенген, и би променило кардинално нашия паричен режим. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Симеонова. *(Реплика от народния представител Деян Николов)*

Само изчакайте да приключим с тази процедура, господин Николов.

Вярно с оригинала: .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Има ли реплики към изказването на Деница Симеонова? Не виждам.

Лично обяснение – господин Николов, заповядайте.

От какво се почувствахте засегнат?

ДЕЯН НИКОЛОВ (ВЪЗБРАЖДАНЕ): Госпожо Председател, моето обяснение е по отношение на обвинението, че сме използвали някакви лозунги и едва ли не тука сме подвеждали и българския народ. Бяха изречени редица манипулативни и откровено неверни твърдения по отношение на не един и два факта.

Колеги, аз разбирам, че се опитвате да заметете референдума под килима, само че не е това начинът. Не сте чели Договора от Маастрихт, излизате с някакви аргументи, които нямат нищо общо с реалността. Госпожата излиза и казва, че на практика ние сме били провеждали референдум срещу еврото, срещу еврозоната, което няма нищо общо. Това е записано и в мотивите, които също явно не сте чели. Лошото е, че не бяхте и в зала, когато аз представях тук мотивите, където всичко обяснихме защо и как. Много е обидно нивото на дебата.

От друга страна, говорим за икономически мотиви, при положение че днес единственото, което трябва да се направи, е едно формално решение на Народното събрание за провеждане на такъв референдум. Аз не знам защо всички в тази зала си мислят, че ние тук сме се събрали да гласуваме за или против. Няма такова нещо, няма такава точка, член в Закона за референдумите, която казва, че при над 400 хиляди подписа Народното събрание ще гласува и ще реши дали да има референдум, или да няма референдум. Точно затова са направени тези няколко категории. Ако сме в хипотезата между 200 и 400 хиляди събрани подписа, тогава ние тук обсъждаме и решаваме, ако сме над 400 хиляди подписа, просто трябва да решим. И единственото, което Ви остава, е този въпрос за допустимост, който е по чл. 9, ал. 4. Само че в чл. 13, ал. 3 се казва, че обсъждане в Народното събрание се прави само и единствено ако отговаря на чл. 10 – чл. 10 прави препратка към ограниченията на чл. 9, ал. 4. *(Председателят дава сигнал, че времето е изтекло.)*

Защо се правите, че това нещо не го чухте всичките юристи тука?

Върно с оригинала: .....
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

С акта на обсъждане днес Народното събрание казва, че не противоречи на ограничението, което е по чл. 9, ал. 4. Оттам нататък няма какво изобщо да говорим. Излизаме днеска с решение за провеждане на референдум, след това сезирайте Конституционния съд. Той се изказва по отношение на това дали въпросът е законен или не. Ние тук нямаме тълкувателна функция. Нямаме тълкувателна функция! Никъде в Закона за референдумите не е казано, че Народното събрание ще решава дали въпросът е законен или не. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

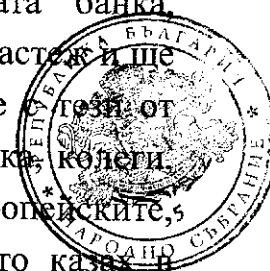
ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Николов, излязохте от рамките на личното обяснение и влязохте в същността на дебата.

Заповядайте и Вие, госпожо Симеонова. Няма как да Ви откажа лично обяснение.

ДЕНИЦА СИМЕОНОВА (ПП-ДБ): Благодаря, госпожо Председател.

Лично обяснение дуплика на личното обяснение реплика ще направя. Уважаемият колега и уважаемите колеги от ВЪЗРАЖДАНЕ казват, че не са против еврото. Тогава, ако догодина покрием критериите, уважаеми колеги, какво се очаква да направим – да седим и да чакаме 20 години, предполагам? И се чудя как точно са изчислили ВЪЗРАЖДАНЕ този срок. Да споделят тази вълшебна формула, за да я изпратим на Европейската комисия да я използват, защото явно ВЪЗРАЖДАНЕ се считат по-компетентни.

Също мнението на Световната банка, което те твърдят, че е в същата посока. Прочетох и мотивите, прочетох и този доклад на Световната банка и той, уважаеми колеги, уважаеми народни представители, предупреждава, че България може да забави влизането си в еврозоната, което според Световната банка, забележете, ще окаже влияние върху перспективите ѝ за растеж и ще попречи на сближаването на средните нива на доходите с тези от Европейския съюз, а не обратното, тоест Световната банка, колеги, казва, че за да доближим доходите на българите с европейските, трябва да сме част от еврозоната. Четете, колеги, както казах в изказването, не подвеждайте българите.

Вярно с оригинала: .....
 Ирина Кирова
 началник на отдел
 "Административно обслужване"

Относно законите, които нарушавате с този референдум. В Закона за международните договори на Република България, обнародван с „Държавен вестник“, бр. 97 от 13 ноември 2001 г., чл. 19, ал. 1 се посочва, че резерви и декларации по разпоредби на многостранен международен договор се формулират при подписване, ратифициране, утвърждаване, приемане или при присъединяване. Така че давам още аргументи на колегите, които се опитаха да репликират чрез лично обяснение. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Симеонова.

Разбрахме и Вашето лично обяснение.

Преди да дам думата на следващия народен представител, ще обявя тези, които са записани до момента за изказване – господин Станислав Балабанов от „Има Такъв Народ“, господин Георги Ганев, господин Мартин Димитров, господин Вигенин, господин Божанков и господин Тома Биков. Това е до момента. *(Силен шум.)*

Колеги, ще Ви помоля да запазите търпение и тишина в залата, в противен случай ще Ви дам почивка, за да охладите страстите.

Имате думата, господин Балабанов.

СТАНИСЛАВ БАЛАБАНОВ (ИТН): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми колеги, по принцип е много хубаво да има дебат и в Народното събрание по отношение за и против еврото и в този дебат да участват експерти, финансисти, икономисти – да излизат, да спорят, за да може българските граждани да си дадат ясен отговор на въпросите, които ги вълнуват. Само че до момента този дебат, свързан със за и против еврото, не отговаря на казуса днес, а именно казусът е, че българските граждани искат да бъдат питани на референдум. Те са извървели по законов ред нещата до момента събрали са 400 хил. подписа, над 600 хиляди български граждани да се подписали доброволно и те искат да бъдат питани. А тук щеца народни представители за пореден път не искат да се съобразят с волята на тези български граждани и им казват: „Не бе, Вие няма да бъдете питани“, което показва, уважаеми колеги в тази пленарна зала, че за Вас за пореден път тази воля не съществува и просто не Ви пука за българските граждани. Не Ви пукаше 2016 г., когато над

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

700 хиляди граждани искаха референдум, два милиона и половина гласуваха и Вие го унищожихте. Не Ви пука и днес!

Аз имам чувството, че живея в някакво извратено дежавю в момента, защото има ясен закон за прякото участие на гражданите и Вие не го спазвате. Вие налагате конкретна политическа воля, с която да унищожите волята на българския избирател, или Вие слушате българския избирател само по време на избори и му обещавате колко хубав живот ще живее, как ще се съобразявате с неговата воля.

Така че оттук нататък има Конституционен съд. Ако не Ви е ясен въпросът, отнесете го до Конституционния съд. Конституционният съд ще се произнесе по казуса и ще реши дали ще има референдум или не, а не тук да превръщаме парламента в съдебна зала, в която хора със спорна юридическа компетенция започнаха – кой член, коя алинея, кои критерии, къде в Европа какво пишело по книгите. Хората искат да бъдат питани, бе. Дайте да им дадем възможност и да ги питаме. Аз лично съм против референдума на ВЪЗРАЖДАНЕ и ще изляза, и ще гласувам с не, но трябва свободно да дадем възможност на българското общество да гласува, защото най-сериозният инструмент в ръцете на българското общество това е инструментът, наречен референдум. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Балабанов.

Реплика – господин Йорданов, имате думата.

ТОШКО ЙОРДАНОВ (ИТН): Господин Балабанов, как си обяснявате факта, че законодателният орган на държавата се подготвя демонстративно по телевизията и пред лицето на целия български народ да наруши Закона, който сам е приел?

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли втора реплика към изказването на господин Балабанов? Не виждам.

Господин Балабанов, имате думата.

СТАНИСЛАВ БАЛАБАНОВ (ИТН): Благодаря Ви, господин Йорданов.

Според мен тук проблемът, на първо място, е свързан с морала. След като огромна част от тук присъстващите, в тази зала, отдавна показаха, че им липсва морал, **какво да говорим за**

Ирина Копева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

спазването на закона. То затова доверието в може би – би трябвало, най-представителната институция в тази държава е толкова ниско, защото тези хора отдавна не спазват закона.

Напротив, повечето от народните представители тук в последните години направиха Закона за прякото участие нарочно такъв, за да не може хората да бъдат питани. Ще искаш ти 400 хил. подписа за три месеца, после тези подписи от хартия се пренасят на електронен носител, за да усложниш работата на инициативните комитети и да няма референдуми. Защото, няма какво да се лъжем, и ние сме били инициативен комитет, и колегите от ВЪЗРАЖДАНЕ, знаем много добре колко ни е коствало въобще нещо такова да се произведе. И Законът е такъв, защото тези, които са привилегирани да бъдат в тази зала, излъгали хората в една предизборна кампания, правят всичко възможно по-късно да не зачитат тяхната воля.

Затова ние от „Има Такъв Народ“ в момента работим чисто професионално – по начина, по който ни позволява Законът, за да намерим възможност да облекчим тези правила, за да можем да дадем на българското общество възможност то да бъде питано по най-различни въпроси. Само по този начин българското общество ще бъде част от пряката демокрация, прякото управление и участие във властта, иначе в противен случай даваме възможност на едно предварително договорено мнозинство да се гаври с хората.

Аз съм сигурен, че след малко вече гласовете са подсигурени и ГЕРБ и „Продължаваме Промяната“ с лека ръка ще кажат не на над 600 хиляди българи. После един ден ще идем на избори и тези 600 хиляди българи какво трябва да правят? Ако следваме пътя на логиката, трябва да им вземат главата. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Балабанов.

Следващото изказване е на господин Георги Ганев.

Имате думата, господин Ганев.

ГЕОРГИ ГАНЕВ (ПП-ДБ): Благодаря, госпожо Председател.

Уважаеми колеги, знаете, че аз имам икономически профил и би трябвало да се изказвам всъщност по съществото на поставения въпрос да или не, но в днешния ден не това обсъждаме тук. И не

Върно с оригинала: _____
 Зорна Колева
 началник на отдел
 "Административно обслужване"

обсъждаме дали правилният за българското общество отговор на този въпрос е да или правилният за българското общество отговор за този въпрос е не, а обсъждаме по силата на чл. 10 на Закона за прякото участие на гражданите, както господин Николов съвсем правилно отбеляза, Народното събрание приема решение за произвеждане на национален референдум, когато това е поискано от инициативен комитет с подписа, съдържаща подписите на не по-малко от 400 хиляди български граждани с избирателни права и не противоречи на ограниченията по чл. 9, ал. 2, 3 и 4. Тоест Законът ни казва, че ние решаваме, когато са изпълнени и две от две хипотези. Първо е да има 400 хиляди подписа, нещо, което не мисля, че някой поставя под каквото и да е съмнение тук, не това обсъждаме днес, но и другото трябва да е налице, за да вземем това решение. Само 400 хиляди подписа не са достатъчни, за да вземем това решение. Трябва да не противоречи на ограниченията на чл. 9, ал. 2, 3 и 4. Ами сега ние това преценяваме. Значи вън от съмнение е, че ние трябва да преценим противоречи ли или не. Всеки сам преценява, разбира се.

Според клетвата си, защото ние сме се ктели да спазваме Конституцията и законите на страната и ако нашата съвест като народни представители ни казва, че в случая става въпрос за нарушение на Закона на страната, а именно, че има противоречие на този въпрос с чл. 9, ал. 2, 3 или 4, очевидно тези от нас, които смятат, че няма такова противоречие, ще гласуват за, разбира се, да има референдум. Тези от нас, които смятат, че има такова противоречие, са задължени по клетвата си да гласуват против. По клетвата си са задължени! Включително и морално са задължени. Включително са задължени на българските граждани, които абсолютно имат право да бъдат питани и трябва да бъдат питани само дето тук този закон казва, че за едни работи не трябва да бъдат питани, да речем по въпроса за бюджета, да речем по въпроси за данъците. Ако ще го откарваме до логичния край разсъждениято, че за всичко трябва да питаме народа, и тези трябва да се отворят за питане. Но оставяме този спор настрана.

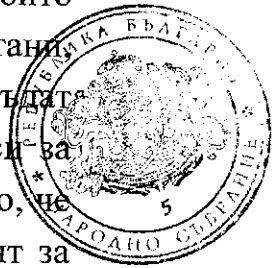
Тези от нас, които смятат, че има противоречие, са длъжни по клетвата си да гласуват против. Тези от нас, които смятат, че няма

Вярно с оригинала: _____

Ирина Котева

началник на отдел

"Административно обслужване"

противоречие са длъжни, разбира се, да гласуват за. А кой ще реши дали има противоречие или не – не ние с Вас. Нали така? Точно така. Значи всеки гласува според това, което му казва съвестта, и съдията решава. *(Реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)* Точно така, именно. Кой ще трябва да сезира Конституционния съд, зависи от това кои гласове...

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Ганев, не водете разговор с хората от място. Изложете Вашата теза от трибуната.

ГЕОРГИ ГАНЕВ: Така. Само ще кажа и една съвсем дребна икономическа подробност. Беше казано тук – извън Дания, разбира се, която е във всякаква дискусия, защото е с най-специалния статут от всички, останалите шест страни, сред които и България, които не са членки – всичките или почти всичките били изпълнявали критериите за членство в еврозоната. Това не е вярно, защото нито една от тях – нито една, не е прекарала две години в обменно-курсския механизъм ERM II, което е абсолютно задължително изискване, критерий, 100% ясен за членство в еврозоната. Тоест нито една страна извън България не изпълнява критериите за членство в еврозоната. България не изпълнява друг критерий – в момента това е инфлационният. Няма друга страна от тези пет, която да е в обменно-курсския механизъм ERM II, поради което няма как тя да изпълнява условията за членство в еврозоната.

И второ, беше казано, че по силата на някакви доклади на Световната банка трябвало било да се стигне до 90% от стандарта на живот. Не, не трябва! Това дори авторът на теоремата за оптималните валутни зони няма да приеме подобно твърдение, но няма граница 90%. Между другото, най-бързо настигащите стандарта на живот в Европейския съюз страни от момента, в който са влезли в еврозоната, са тези, които са били под 70% от стандарта на живот на човек по покупателна способност в еврозоната, особено Латвия, която влиза на 62%. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Ганев.

Реплика към изказването на господин Ганев има ли? Няма реплики.

Вярно с оригинала: _____
 _____
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Следващото изказване е на господин Мартин Димитров.

Имате думата, господин Димитров.

МАРТИН ДИМИТРОВ (ПП-ДБ): Уважаема госпожо Председател, уважаеми дами и господа, ще бъда много кратък. С най-важния въпрос. Ако такъв референдум с питането, което са формулирали колегите, бъде зададен, това означава веднага прекратяване на Валутния борд. Защото единствена официална валута означава, че няма разчетни валути, че няма резервна валута, тоест това изключва еврото. Веднага се прекратява Валутният брод, забележете, следва проблем с инфлацията и също така означава, че в следващите 20 години не можеш да въведеш Валутен борд. Защото, ако мине този въпрос и ти не може да въвеждаш каквито и да било други резервни валути, не само че отменяш Валутния борд веднага, не само че това води до инфлация, ами ти следващите 20 години не може да въведеш нов валутен борд, дами и господа. Затова става въпрос!

На термина „единствена официална валута“ се питам кога в България е имало единствена официална валута. Преди 1989 г. тогава е имало само една официална валута, защото спестяванията, разплащанията, разчетите, всичко е било в левове, дори тогава обаче е имало рубли – преводни рубли и рубли по определени въпроси. Тоест, ако такъв въпрос бъде гласуван, се поставя и темата дали могат спестяванията на гражданите, на фирмите, на държавата да бъдат в други валути. И този въпрос се слага също на масата.

Така че цялата работа е крайно непремислена, крайно неподготвена и води към тежки икономически проблеми. В този смисъл чисто икономически, колеги, аз не виждам разумен човек, който да подкрепи такъв въпрос. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Ганев, не от място.

Господин Симидчиев, имате думата за реплика.

АЛЕКСАНДЪР СИМИДЧИЕВ (ПП-ДБ): Уважаеми господин Председател, уважаеми колеги, като човек, който няма икономическо образование, ще помоля господин Мартин Димитров да ми обясни какви бяха тези термини „разчетна“, „разменна“, „спестовна“, защото не ми стана ясно, а разбрах, че има някакво

Вярно с оригинала.....
 Урала Колева
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

отношение извън чисто финансовата функция. Моля Ви да ми обясните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли друга реплика? Не виждам.

Господин Димитров, имате думата за обяснение и дуплика, естествено.

МАРТИН ДИМИТРОВ (ПП-ДБ): Госпожо Председател, уважаеми дами и господа!

Валутният борд, уважаеми колега Симидчиев, означава, че българският лев е привързан към резервна валута. В началото е било германската марка, в момента е еврото. А резервната валута, както казах, е еврото, което предполага, че всеки лев може да бъде свободно конвертиран от българските граждани и бизнеса срещу фиксиран валутен курс. Когато зададе някой въпроса единствената официална валута, това означава, че други, включително разчетни единици, отпадат, което не знам дали е било целта на **ВЪЗРАЖДАНЕ**, не знам дали е лоша подготовка или е лоша цел, но и двете не ни вършат работа. Дали не са подготвили въпроса както трябва или наистина искат да отменят сега Валутния борд и за следващите 20 години, защото за това става дума, за мен не е важно. И в двата случая това е тема, която ние не можем да подкрепим. Защото може ли да съществува Валутен борд и в условията на една официална валута и никакви разчетни валути, доктор Симидчиев? Отговорът е не! В такива условия не може, не може да има валутен борд, не може да съществува.

Но колегите от **ВЪЗРАЖДАНЕ** още повече усложняват нещата, защото са казали, че това положение на единствена официална валута то не е за ден, за два, то е за 20 години. Тоест, ако такъв въпрос бъде зададен и бъде подкрепен, както Ви обясних вече не само че отпада Валутният борд сега и днес той отпада за следващите 20 години и не може да бъде въведен, защото основният му принцип е нарушен.

И на Вашия въпрос има ли някоя държава, която да е правила такъв експеримент – не, няма малка, отворена икономика, която по такъв начин да се е отказала от Валутния борд, защото това, както вече обясних, има един сигурен ефект. Сигурният ефект е

Въз основа на оригинала: .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

нарастването на инфлацията, което не може да бъде овладяно. Тоест, ако допуснем такова развитие – отмяна на Валутния борд, без перспектива да бъде върнат, това води до постоянно нарастваща инфлация, обезценяване на парите на българските граждани и тежки икономически проблеми.

Така че, колеги, нито за момент не съм имал колебание как се гласува по един такъв референдум и как се гласува тук в зала. Гласува се против, защото не може да бъде допуснат подобен икономически тежък казус. Не може да бъде допуснат и това е наша обща отговорност. Не можем да си играем с българската икономика по този начин. И пак казвам – не знам дали това е резултат от лоша редакция или това е целта. Не знам кое от двете се случва.

Но колеги, да поемем своята отговорност и убедено, заедно да гласуваме против. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Димитров.

Процедура по начина на водене. Имате думата.

ЦОНЧО ГАНЕВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Когато от тази трибуна хора, които години наред обясняват, че са добри икономисти или са поне икономисти, изричат такива нагли лъжи, вариантите са два. Или си вярват и щом си вярват, трябва да си скъсат моментално дипломата, или просто откровено лъжат и спекулират. Защото, когато от тази трибуна кажеш, че този референдум, който ясно и точно формулира въпрос, който ще запази сегашния закон за БНБ, ще го запази в този му вариант, и ти казваш, че ще падне Бордът, си или нагъл лъжец, или просто трябва да си скъсаш дипломата. Когато това нещо кажеш, че ще наруши и влоговете, вече си за подвеждане под национална отговорност, защото всяваш паника в обществото.

Господин Димитров, или сте нагъл лъжец, или сте прокурор. (Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Ганев.

Лично обяснение, господин Димитров.

МАРТИН ДИМИТРОВ (ПП-ДБ): Колеги от ВЪЗРАЖДАНЕ, големи глупости чух днес, но знаете ли, ако бяхте по-сериозни, ако този референдум се правеше сериозно, имам един много прости

Вярно с оригинала
Ирина Костева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

въпрос за Вас – откъде взехте термина „официална валута“? Имате тук няколко прилични юристи – откъде го взехте този термин? Откъде го взехте този термин? Така че, вижте, неграмотността е много опасна за икономиката. *(Шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Искам да Ви кажа следното нещо. Понеже съм видял Жан Виденов и знам резултатите от тази работа, нямаме право да правим подобни експерименти. Нямаме право да допуснем хора като Вас да повторят грешки, които вече сме виждали. Така че сега е моментът да Ви спрем и ще Ви спрем, хора, защото Вие ставате опасни за българската икономика. *(Ръкопляскания от ПП-ДБ и ДПС.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Лично обяснение от господин Николов. Първо искам залата да се успокои.

Господин Николов, ще Ви дам думата за лично обяснение, но не злоупотребявайте с процедурата.

ДЕЯН НИКОЛОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Няма да злоупотребявам, благодаря.

За лично обяснение, понеже беше изречена лъжа и понеже аз съм участвал във формулирането на въпроса.

Господин Димитров, в Закона за референдумите, и това да го обясня на цялата зала, е записано, че въпросът трябва да бъде ясен и разбираем за гражданите. Не пише, че трябва вътре да се използва ясната терминология. Тя е предмет на последващо законодателство, което ние тук, ако се налага след референдума, ще уточним като детайли. Въпросът е този въпрос да бъде ясен за гражданите, а както е зададен, той е ясен. Така че цялата Ви теза е абсолютно несъстоятелна. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Вигенин, имате думата за изказване, след което да се готви господин Божанков. *(Реплики.)*

Така са записани.

Имате думата, господин Вигенин.

КРИСТИАН ВИГЕНИН (БСП за България): Благодаря.

Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги народни представители! Няколко думи от името на БСП. Първо, нека да уточним, че все пак дискусиата днес не е по същество за или против въвеждането на еврото, а за или против провеждането на

Вярно с оригинала: .....
Ирина Котева

Началник на отдел
"Административно обслужване"

референдум въз основа на подписката, която беше организирана, внесена и придвижена по съответния ред. Затова ще бъде съвсем кратък. Първо, БСП ще подкрепи с гласуването си решението за провеждане на референдум по отношение на въвеждането на еврото по няколко причини.

Първо, смятаме, че трябва да бъде уважен Законът, такъв какъвто е. И в Правна комисия, и днес в немалко от изказванията бяха направени редица опити да се хванем за буквата на Закона, за отделни елементи в този закон, да ги преиначим, да ги тълкуваме, за да нарушим духа на този закон за допитването. Смятаме, че харесва ли ни или не така, докдето е докарана до момента тази процедура, тя трябва да намери своя естествен завършек с решение за провеждане на такъв референдум.

Не бяха достатъчно убедителни юридическите аргументи, включително и тези, които ни убеждаваха, че Договорът за присъединяване на България към Европейския съюз прави невъзможно провеждането на такъв референдум или че такъв референдум с такъв въпрос противоречи на Договора. Нашето мнение е, че това не е така.

Второ и не по-малко важно. Трябва да бъдат уважени хората, които си поставиха подписите под този въпрос. Това, официално потвърдено, са над 400 хиляди български граждани. Мисля, че те заслужават, така както изисква Законът, да получат правото тяхното усилие да намери развитие в провеждането на такъв референдум.

Смятам, че тук има и морален въпрос. Все пак ние сме представители на българските граждани, на всеки от тях, така както е по Конституция, и не мисля, че в индивидуално качество и като Народно събрание имаме морално право да откажем провеждането на такъв референдум, на база, пак да кажа, извървените до момента стъпки от Инициативния комитет.

Има и един позитивен елемент във всичко това. ~~че~~ провеждането на такъв референдум може най-после да даде възможност всичко, свързано с еврото, с неговото въвеждане ползите и евентуално рисковете, да бъде разяснено достатъчно аргументирано на българските граждани, защото до момента това ~~някак~~ никак не се случва и обикновено дебатът се ~~плъзга по повърхността,~~

Ирина Копева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

така доста политически, геополитически. А смятаме, поне от наша страна, че има реални, сериозни аргументи, които трябва да получат гласност и въз основа на тях да бъде взето това решение, а не въпрос въз основа на създаването на излишни страхове.

Да, разбира се, има риск. Има риск кампанията в един такъв референдум да се проведе не по същество, а да се превърне в кампания от лъжи, манипулации, да се намесят външни фактори, но в края на краищата това в голяма степен зависи от нас, от нашата отговорност как бихме подхождали към такава кампания.

БСП има много ясна политика по отношение на европейската интеграция и Европейския съюз. Ние неведнъж сме заявявали и в наши решения – и конгресни, и на националните съвети, в предизборните платформи, основната теза, върху която градим нашата европейска политика, е България да е в центъра, а не в периферията на Европейския съюз и при зачитане на националния интерес, разбира се. Това в случая означава, че ние подкрепяме въвеждането на еврото, влизането на България в еврозоната, но при внимателна преценка на условията и сроковете, в които това да стане. Затова Ви призоваваме за дебат по същество.

Със сигурност фиксирането отсега на срокове след 20 години не се вписва в политиката, която изложих, но пак да кажа, това не означава, че референдум не трябва да бъде проведен.

Ако позволите и няколко думи в личен план. Аз искам да заявя и тук, че аз не се подписах в подписката за провеждането на този референдум, защото според мен въпросът не е коректен. Както стана ясно обаче, той може да бъде коригиран, за да бъде коректен, за да бъде по-прецизен, но това се опасявам, че няма как да стане в момента и днес това трябваше да го направи Правната комисия. Но тя проведе своето заседание не с идеята да направи референдума коректен, въпроса коректен и да направи референдума адекватен на изискванията и на целите, които се опитваме да си поставим, а тя направи заседание с идеята, че ще отхвърли референдума. Да Ви кажа, това не е особено умна политика.

Сега трябва да кажем също – някои колеги го споменаха, че въпросът и кампанията за събиране на подписи някак се разминаваха, защото въпросът питаше едно, а кампанията се проведе

Верно с оригинала: .....
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

така, сякаш се питаше нещо друго. Така или иначе, нямаше тогава такива възражения и ние няма как да тълкуваме днес кой как би се подписал, ако кампанията би била по-конкретна или въпросът е бил по-коректен. Мисля, че тези аргументи са по-скоро в посока, как да кажа, да си изсмучем от пръстите аргументи да няма референдум, а не да направим така, че той да бъде коректен.

И да кажа, че за мен лично няма никакво съмнение, че въвеждането на еврото е от полза за България. Ако се проведе такъв референдум, аз самият няма да пожалея усилия в този референдум да разяснявам защо това е така и смятам, че това ще допринесе за информираните решения на гражданите. Така че пак да кажа: и аз персонално, но и БСП като парламентарна група, като партия, сме за провеждането на този референдум и ще направим усилие, ако се стигне до това, той да бъде направен така, че да е полезен за държавата и за гражданите. Благодаря. *(Ръкопляскания от „БСП за България“.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Вигенин.

Реплики? Не виждам реплики.

Следващото изказване е на господин Божанков.

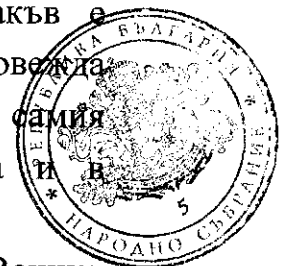
Имате думата.

ЯВОР БОЖАНКОВ (ПП-ДБ): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми колеги, безспорно референдумът е достижение на демокрацията, инструмент за допитване до народа по важни въпроси, но като всяко право, с него може да бъде злоупотребено от хора със съвсем не чисти намерения и демократични виждания.

Такъв пример има дори в стари демокрации – Великобритания, които бяха излъгани. Всички знаем какъв е резултатът. Такъв пример има и в България. В момента се провежда референдум, който почива на хомофобия. Това девалвира самия демократичен инструмент. Това обезценява референдума и в България.

Такъв е случаят и с референдума на **ВЪЗРАЖДАНЕ**. Всички експерти конституционалисти в Правната комисия казаха, че Народното събрание не е длъжно да вземе решение, когато то

Верно с оригинала: _____
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"
 Ирена Колева

противоречи на закона. Нещо повече, Народното събрание упражнява предварителен контрол дали този референдум е законосъобразен. Той не е такъв, не го казвам аз, това го казва гуверньорът на БНБ.

Въпросът е не просто лошо написан, той е опасен. Той поставя под въпрос финансовата стабилност на България. Друг е въпросът кой иска да дестабилизира финансовата стабилност на България – някой, който е обявил България за неприятелска страна, може би някой, който е срещу България, някой режим в Кремъл, но не вярвам, че това може да е българската политическа партия.

Нещо друго каза, също не аз, а лично най-високото ниво в Българската народна банка. Всички аргументи на ВЪЗРАЖДАНЕ са базирани на доклад, но гуверньорът на БНБ каза за доклад, който е работен вариант, а оттам са вадени селективно отделни изречения и пасажи, а целият смисъл на този доклад е еднозначен. Ползите от еврото не са под съмнение, те са огромни. Това ВЪЗРАЖДАНЕ някак си го пропуснаха. Пропуснаха и становищата на експертите и преподавателите от Софийския университет.

Той каза и нещо друго: този въпрос не може да бъде зададен така, а ВЪЗРАЖДАНЕ казаха: ами хайде да го променяме въпроса. Тоест ние сега трябва да им пренаписваме техния въпрос и тук лъсват техните истински намерения. Те нямат желание да провеждат референдум. Дори когато организират инициативния комитет и знаят, че Конституцията поставя ограничение и те мислят как да я заобиколят, поставяйки въпрос за дата, защото знаят, че това е противно на Конституцията, те противопоставят и българските граждани, казват: 430 хиляди валидно събрани подписа. А Конституция, приета от 7 милиона българи, 90% избирателна активност! Кое е по-легитимно? А колко политически сили, избрани тук – говоря за Коалицията „Продължаваме Промяната Демократична България“, ГЕРБ-СДС, ДПС, с колко гласа са избрани тези политически партии и никога от ВЪЗРАЖДАНЕ не се питат защо тези ограничения са поставени, тъй като въпросът е противоконституционен, и противозаконен. Ние сме длъжни не защото не искаме пряко допитване, а защото трябва да защитаваме Конституцията и законите на страната. Ние сме длъжни да

Национална банка на България
 Началник на отдела
 "Административно обслужване"

отхвърлим този референдум. И нека го обясня така. Той нарушава международни договори не само за присъединяването ни. Къде беше ВЪЗРАЖДАНЕ, когато България стана част от Единния банков съюз? Това е многостранен международен договор, сключен с 19 страни. И както казва законът в България, референдум се провежда предварително. През 2020 г. ВЪЗРАЖДАНЕ референдум не направиха. След дъжд качулка е тяхната работа в момента. И няма прецедент, няма случай в Европа на проведен референдум след присъединяване към Единния банков съюз. Няма такъв. *(Смях от ВЪЗРАЖДАНЕ.)* Това го каза отново Българската народна банка.

Уважаеми колеги, нека да завърша с този пример и защо Конституцията поставя това ограничение? Нека си представим, че група граждани в България се събират и решават, че не искат да плащат данъци – 300 хиляди, може би 400 хиляди души ще се съберат, може би 500 хиляди ще се намерят, които да кажат: „Ние данъци няма да плащаме.“ Конституцията казва: „Не!“, а над Конституцията няма нито парламентарна група, нито български гражданин. Тя е над всички нас.

Обаче представете си, тези граждани се събират и казват: „Щом Конституцията ни забранява такъв референдум, ние ще поставим така въпроса – не дали искаме да плащаме данъци, ние нямаме нищо против данъците, ще поставим въпроса: а съгласни ли сте да си платим данъците през 2050 г.“ Това е нашата ситуация в момента. Това опитват да направят ВЪЗРАЖДАНЕ – да заобиколят Конституцията и законите на Република България. *(Реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Просто, кратко и ясно. А нашата позиция е категорична – за европейска България, за законността и за конституционния ред. Благодаря Ви. *(Ръкопляскания от ПП-ДБ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли реплики? виждам.

Следващото изказване е на господин Биков.

Заповядайте, господин Биков – имате думата.

ТОМА БИКОВ (ГЕРБ-СДС): Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги! Доколко е работа на парламента да тълкува кое е съобразено с Конституцията и кое не е, наистина е сложен въпрос,

Вярно с оригинала: .....

Ирина Колева

Началник на отдел

„Административно обслужване“

но след като въпросът вече е поставен, аз намерих за добре все пак да дам своето мнение и дори да кажа, че то е лично. Защото тук се говореше и в този дебат, че референдумът по принцип е нещо сакрално – нещо, което е абсолютно добро, и всеки, който бива скептичен или критичен към определен референдум, е на границата на абсолютното зло, на отнемане на... Включително се каза, че едва ли не следващата стъпка е да отворим концлагери.

Първо, аз ще кажа, че референдумите са ядреното оръжие на една демокрация. Те могат да се ползват само изключително обмислено, а не просто като част от политическата конюнктура, както се случва.

Извинявам се към колегите на „Има Такъв Народ“, но и тяхното предложение беше част от една политическа конюнктура и неслучайно то после породило нова политическа реалност с тяхното влизане в политиката и участие на избори.

Аз съм против провеждането на този референдум. В тази зала ще се гласува със „за“, „против“ и „въздържал се“. Аз ще гласувам „против“ и го казвам ясно от тази трибуна. Ще гласувам „против“, защото датата, която обвързва този референдум – 2043 г., обвързва включително хора, които в момента не са родени. Тук ще Ви цитирам Бердяев, който казва: „Едно общество е съюз между живите, мъртвите и неродените.“ Така се вземат решения – от гледната точка на тези три неща. Демокрацията има дефицит по принцип, включително и представителната демокрация, че взема решенията си само тук и сега, а много често и никога от гледната точка на живите, мъртвите и неродените. Как така ние ще обвържем хора, които след 10 години ще имат право на глас, с решение, което е взето в рамките на настоящата конюнктура? Защото да кажем ние сме... (Реплики от народния представител Костадин Костадинов „Както ги обвързахме с членството в Европейския съюз.“) Да, ще кажа и за членството в Европейския съюз. (Реплики.) Точно така. Членството в Европейския съюз е едно от проявленията на този съюз между живите, мъртвите и неродените. Членството в Европейския съюз и европейският път на България започва в края на 18-и и началото на 19 век. Този път продължава и е на път да бъде завършен. Впрочем това е последната стъпка на този път. Това

Вяно с обривалет
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

решение през 2007 г. беше взето с конституционно мнозинство от партиите в тогавашния парламент. Включително беше направена една невъзможна коалиция между НДСВ, БСП и ДПС, подкрепена и от голяма част от опозицията, и това решение е абсолютно легитимно.

В този смисъл аз пак ще повторя: против съм такъв тип референдуми. Да, смятам, че трябва да има референдуми и те трябва да бъдат отделени от представителната демокрация и да се провеждат извън друг вид избори и това трябва да го направим в Закона за референдумите. Благодаря Ви. *(Ръкопляскания от ГЕРБ-СДС.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Биков.

Заповядайте за реплика, господин Николов.

Господин Чолаков, Вашата реплика е втора.

Господин Божанков, записвам Ви за трета реплика.

ПЕТЪР НИКОЛОВ (ГЕРБ-СДС): Уважаема госпожо Председател! Уважаеми господин Биков, Вие цитирахте Бердяев, макар тази мисъл за пръв път да е казана от Едмънт Бърк, че общественият договор е договор между вече починалите, живеещите сега и нашите деца. Аз искам да попитам, защото един аспект ми бяга в това, което казахте: не мислите ли, че този референдум всъщност обслужва нещо много просто – Европа да бъде на две скорости? Защото в нашите западноевропейски партньори, в по-богатите страни от Европа от години битува тезата, че Европа трябва да бъде на две скорости, че трябва да има една първа скорост, където трябва да бъдат богатите западни страни, и един заден двор, където страните да не са в Шенген, които да не са в еврозоната и които частично да се ползват от европейското членство. Не е ли това всъщност скрито предложение нашите деца да продължат да живеят в задния двор на Европа? Това е моят въпрос. Благодаря.

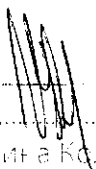
ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Времето на групата?

Господин Чолаков, за втора реплика нямаме време.

За втора реплика – господин Божанков.

Имате думата за втора реплика.

Вярно с оригинала:
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

ЯВОР БОЖАНКОВ (ПП-ДБ): Уважаеми господин Биков, с всичко съм съгласен, само не и за починалите, защото 1382 лица от отвъдното все пак са се подписали в този референдум.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Имате думата за дуплика, господин Биков.

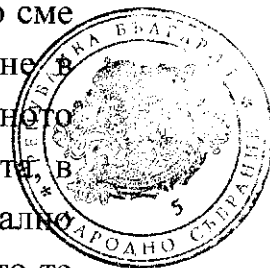
АНГЕЛ ГЕОРГИЕВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, *от място*): Лично обяснение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Ще Ви дам думата за лично обяснение.

ТОМА БИКОВ (ГЕРБ-СДС): Уважаема госпожо Председател! Уважаеми господин Николов, аз, отговаряйки на Вашата реплика, бих продължил това, което започнах в изказването си, Левски е казал да бъдем равни с другите европейски народи и това е една от основополагащите цели на българско националноосвободително движение. Ние в момента не сме равни с другите европейски народи, въпреки че имаме сходни задължения с тях, след като имаме Валутен борд.

Този дебат наистина трябва да се води. Аз се радвам, че той се води, и се радвам, че влезе в парламента, въпреки че не знам доколко мястото му е тук точно в този контекст. Но ние със сигурност трябва да кажем ясно на българските граждани, че България в момента не е равна с останалите европейски народи в Европейския съюз, защото няма право на глас по отношение на еврото, което създава редица други неща. Иначе дебатът къде да бъде България също се води от края на 18-и и началото на 19 век – в коя цивилизационна зона, в коя геополитическа зона. Тя се е премествала на няколко пъти и въпреки това пак се е връщала по собствено желание.

Членството ни в Европейския съюз – все пак тук повечето сме хора, които помнят и 90-те години, помнят и нашето влизане в Европейския съюз, то беше желано от огромна част от тогавашното българско общество и ако ние сега се подведем по конюнктурата, в която да надцакаме опонентите си, да направим нещо по-оригинално в кампанията си, предадем усилията на нашите родители, защото те вкараха България в Европейския съюз – тяхното поколение вкара България в Европейския съюз, ние ще предадем рода си. Това ще

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

направим, освен че ще предадем цялата тази европейска мечта, в която са участвали, и хората, жертвали живота си в името на нея.

Тази мечта не е жертвала животи – членството ни в Европейския съюз е доброволно, никой не ни е вкарал там. Впрочем в еврозоната не искат да ни приемат в момента. Аз не знам за какво ще поставяме референдум, при положение че ние нямаме предложение да влизаме в еврозоната?! Напротив, за съжаление, има изказвания от европейски институции, че все още не сме готови да влезем. *(Реплики.)* Те ни го казват. *(Реплики.)* Какво ще решаваме ние? Да се подготвим и натам да насочим енергията си, а не в това да се опитаме да провалим това и накрая на Дунава да се удавим, както се е случвало не веднъж и дважд. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Биков.

Господин Георгиев, от коя реплика се почувствахте засегнат?

АНГЕЛ ГЕОРГИЕВ (ВЪЗБРАЖДАНЕ): Тук имаше изключително гнусни и лицемерни реплики, касаещи починалите хора, които са се подписали.

Моята баба, бог да я прости, е една от тях и това, което изрекохте, е отвратително. *(Реплики от народния представител Костадин Костадинов: „Кажки кога почина баба ти.“)* Баба ми почина на 5 април, като преди това се беше подписала. И да, тя е една от хората, за които казахте точната бройка, понеже не мога да я цитирам в момента по памет. Има още много такива подобни случаи. Лично аз знам за случаи в Хасково, във Велинград, където почива съпруг или съпруга, а Вие сега се гаврите с паметта на тези хора. По същия начин се гаврите и с българските граждани, като им отказвате правото на пряка демокрация, като им отказвате правото на референдум. Вие не сте нищо повече от едни обикновени лицемери, облечени в костюми, които разхождате в тази зала, които обаче нямат нито съвест, нито морал, нито способност да взимат самостоятелни решения, които са натискачи на копчета и слушат директно какво им се диктува от американското посолство...

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Георгиев, моля Ви!

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

АНГЕЛ ГЕОРГИЕВ: ...какво им се казва от Брюксел и от Вашингтон.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Георгиев, разбрахме личното Ви обяснение.

АНГЕЛ ГЕОРГИЕВ: Такава недостойна дискусия не съм виждал досега в Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Разбрахме личното Ви обяснение, господин Георгиев.

За следващо изказване е записан господин Ивайло Вълчев, след което Йордан Цонев, Стою Стоев. Това е до момента.

Имате думата, господин Вълчев.

ИВАЙЛО ВЪЛЧЕВ (ИТН): Благодаря, госпожо Председател.

Не мога да разбера кой се страхува в тази зала, защото аз усещам страх от страна на тези, които няма да подкрепят провеждането на този референдум. Моят въпрос е: от какво Ви е страх? Страх Ви е от въпроса, страх Ви е от отговора, който ще получите, или Ви е страх от това, че няма да намерите аргументи да представите Вашата гледна точка, когато се стигне до това да се гласува с да или не.

И аз като моите колеги съм от тези, които ще отидат и ще гласуват на този референдум с не, но аз съм също така от тези, които ще направят каквото може да направи един народен представител, за да бъдат питани хората и да има такъв референдум. Защо никой не го е страх, когато ходи на избори, където също трябва да зададе въпрос? Знам, че доста хора в тази зала имат дипломи и образование, което ги е научило на това да различават контролираните елементи на маркетинговата среда от неконтролираните, и след като чуваме за методите с ала-бала, знаем, че може би едната среда им се струва контролирана, а другата неконтролирана. Но вярвайте ми, няма нищо страшно в това да се отзовете в една неконтролирана среда и там да проверите колко струват Вашите аргументи. В крайна сметка диалогът с хората, които са Ви изпратили тук, трябва да се води и една страна не може да бъде управлявана в монологичен режим. Хората трябва да бъдат питани и трябва да бъдат слушани. Благодаря Ви. *(Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ и „Има Такъв Народ“.)*

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря, господин Вълчев.

Реплики към изказването на господин Вълчев има ли?

Заповядайте, госпожо Божинова.

ДАНИЕЛА БОЖИНОВА (ПП-ДБ): Благодаря, госпожо Председател.

Вземам повод от думата страх, която спомена господин Вълчев. За мен е много полезна днешната дискусия, защото тя запълва един дефицит в нашето общество и това са аргументите за еврото и за влизането в еврозоната. Благодаря на дискусията и на дискутиращите тук. Достойнство е на инициативата за референдум, че предизвика по такъв, как да кажа, малко принудителен начин да предложим тези аргументи на гражданите, за да имаме тяхната убеденост. Това, което не чух като хипотеза, и тук се намесва страхът...

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Вълчев, слушайте си репликата.

ДАНИЕЛА БОЖИНОВА: ...и хипотезата, в която, да речем, има референдум по този въпрос и гражданите с мнозинство решават да приемат еврото. Интересно ми е, че няма политици, които да допуснат такава хипотеза. Това е симптоматично – че нямаме доверие на гражданите. Самият закон е нещо, което ги поставя под запрещение, а ние сме техните опекуни, а не народни представители.

Моето изказване е принципно относно законосъобразност, конституционосообразност. Смятам, че е въпрос на арбитраж, но със сигурност ние дължим освен по-чести допитвания... Наистина, господин Биков, не трябва да са сакрални, а трябва да са част от процедурата за вземане на решение. Когато казвате: защо не питахте преди международния договор, първо, не сме имали Закона за допитване до народа и възможност да инициираме допитване. Защо трябва да го инициираме? Защо трябва да търчат инициативни комитети с подписки, за да го предизвикват? Дайте да го направим задължителна процедура, както е в Швейцария, преди подписването на международни договори. *(Реплики от народния представител Костадин Костадинов: „Точно така! Браво!“)* Нека да имаме

Върно е оригинал: .....
Ирина Колева
печатник на отдела
"Административно обслужване"

референдум преди подписването на международни договори. Това е изцяло в нашите възможности като законодатели.

Другото, което дължим на българските граждани, е по-добър закон за референдумите. Благодаря. *(Възгласи и ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, госпожо Божинова.

Моля залата да се успокои.

Има ли втора реплика? Няма.

Господин Вълчев, ще се възползвате ли от възможността за дуплика?

Имате думата.

ИВАЙЛО ВЪЛЧЕВ (ИГН): Искрено съм благодарен за това, че в тази зала има някой, който не е влязъл с предварително програмирано мнение, слуша дебатите и разбира за какво става дума. *(Ръкопляскания от „Има Такъв Народ“ и ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

Благодаря за това, че има някой, който наистина да слуша и да застава на гласа на разума. Много искам да се включат и аз, за да прозвуча умно, с тази реплика за съюза между мъртвите, живите и неродените. Дайте, докато сме от страната на живите, да свършим нещо, с което да бъдем полезни и за неродените, ако може! Благодаря. *(Ръкопляскания от „Има Такъв Народ“.)*

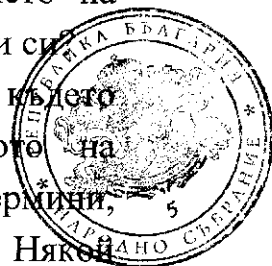
ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Следващото изказване е на господин Йордан Цонев.

Заповядайте, господин Цонев, имате думата. Вие ще върнете дебата там, където трябва да бъде.

ЙОРДАН ЦОНЕВ (ДПС): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Точно това мислех да направя, даже и в отсъствието на господин Костадин Костадинов ще го направя. Представяте ли си

Уважаеми колеги, дебатът има нужда да се върне там, където е, защото пак е в лоното на популизма и в лоното на политиканстването. Аз не обичам да употребявам такива термини, защото все пак тази трибуна е за всичко – кой както прецени. Някой обича да говори експертно, да е в темата, друг обича да говори популистки, като смята, че така ще се хареса на някого, но това е въпрос на избор.

Вярно с оригинала: _____
 Ирина Кирова
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Въпрос на избор е и тази тема, по която ние днес дискутираме – да има референдум, да няма референдум за българския лев, но не ми харесаха аргументите и затова ще се спра малко по-професионално на аргументите.

Да питаме българските граждани за избор, който сме направили, не съм против да питаме. Аз съм един от хората, които смятат, че този референдум ще бъде спечелен от привържениците на въвеждането на еврото, но демокрацията съществува през правила все пак, нали? Колкото и напоследък да не го показваме.

Правилата са такива, каквито сме ги приели – и Конституцията, и Законът за референдумите, и всички останали закони. Доколкото с Договора за Европейския съюз сме поели ангажимент – международен договор, да въведем тази валута, а ВЪЗБРАЖДАНЕ са избягали. Разбира се, там има много качествени юристи, с 43-та година, като са сложили срок, защото иначе щеше да бъде директно недопустимо.

Хубаво – 43-та година, много пъти мислих, като гледах въпроса, защо не беше 83-та, 3003 г., но така сте решили – 43-та. Аргументите, че въвеждането на еврото е лишаване от национален суверенитет, че оставането на лева е гордост и суверенитет, не търпят просто никаква мотивация. Защо? Защото още когато въведохме 1997 г. принципа на Валутния борд, на Паричния съвет, практически ние се отказахме от този суверенитет.

Искам да Ви кажа като един от участниците в този дебат нещо повече. Аз прочетох Закона от тази трибуна, с който въведохме Паричния съвет и ликвидирахме хиперинфлацията, стабилизирахме икономиката, стабилизирахме лева, стабилизирахме цялата финансова система. Искам да Ви кажа, може би някои от Вас не са били родени, други пък не помнят – били са много малки, а трети изобщо не им е било до това тогава.

Дебатът беше същият, колеги, със същите аргументи: ама как Паричен съвет, ама ще си загубим суверенитета, ама защо, ама това абсолютно същите аргументи. Да Ви кажа обаче, включително и бизнесът – имаше хора, които, много голяма част от бизнеса, които не го искаха.

Вярно с оригинала: .....
Ирина Косева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Да Ви кажа ли какво казва бизнесът сега на срещи, които ние правим, аз правя? Че най-доброто нещо, което сме направили, е въвеждането на Валутния борд. Това е стабилизирало лева, цялата икономика, кредитната, финансовата, банковата система, фиска – абсолютно всичко, и е направило възможен и прогнозируем бизнеса. Винаги, когато се чуят отгук-оттам гласове за излизане от Валутния борд, първите, които въстават срещу това, са бизнесите.

Е, питам Ви, сега ако бяхме направили референдум да въведем ли Валутния борд, според Вас какъв щеше да бъде резултатът? Резултатът щеше да бъде да не го въведем.

Ролята на политиците е да продуцират политически реалности – нови политически реалности, да ги продуцират, да обясняват на хората, да казват кое е полезно. Не всеки е длъжен да знае какви са ползите от едно или друго технократско решение – не им е това работата на хората, това е наша работа. И тук трябва с много голяма доза критичност да кажем, че ние не си свършихме работата, ние не обяснихме на хората каква би била ползата в една широкомащабна разяснителна кампания от това – от влизането в еврозоната, от въвеждането на еврото. Тъй като оставихме вакуум, в това пространство вакуумът се запълни от страх и преди малко имаше въпрос за страха: от какво се страхувате? Страхуваме се от страха, господин Вълчев, ние се страхуваме от страха, който насадиха у хората, от въвеждането на еврото. Защото, при положение че сме във Валутен борд, ние действаме в същите условия от 30 години, от 30 и няколко години може би, в които си действаме и по време на еврото.

Тогава ние сме завързали националната си валута за германската марка. Впрочем да Ви кажа защо завързахме тогава валутата за германската марка. Имахме си разговор в СДС и надделя, повечето експерти смятаха да бъде завързан за долара, тъй като беше по-актуално и по-изгодно, но вече беше взето решение за въвеждане на еврото като единна европейска валута, мисля че от 1999 г., дано не бъркам. Затова завързахме лева за марката, за да можем след това да бъдем директно вързани за еврото, тъй като перспективата на България беше Европейският съюз. Не е случайно това. Още тогава мислехме, че това трябва да бъде така, както и днес смятаме, че трябва да бъде.

Вярно с оригинала: _____
 Ирина Костова
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

България не може да изконсумира никакви негативи от влизането в еврозоната и от въвеждането на еврото. Ние негативите ги изконсумирахме 1997 г., когато въведохме Валутния борд. България няма самостоятелна парична политика от 1997 г., защото Паричният съвет не позволява самостоятелна парична политика. Емитирането на парите е съобразно количеството на резервната валута, когато то се движи, движи се и количество на парите, които са в обращение.

ДЕЯН НИКОЛОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, *от място*): А регулацията на банките?

ЙОРДАН ЦОНЕВ: Колега, не ми отговаряйте от място. Като се чувствате компетентен, заповядайте тук и ме оборете, защото аз съм един от тези, които...

ИСКРА МИХАЙЛОВА (ВЪЗРАЖДАНЕ, *от място*): Нямаме време.

ЙОРДАН ЦОНЕВ: Това, че нямате време и сте го изгубили в приказки за суверенитет и така нататък, си е Ваша работа.

Умолявам Ви да не ме репликирате от място. Бил съм толерантен към Вашите изказвания. Може ли? (*Реплики: „Да.“*) Благодаря.

Въвеждането на еврото ще донесе само ползи, защото негативите, за които говорите, са изконсумирани. Ще доведе ползи и по отношение на това, че ще имаме по-лесен достъп до държавно финансиране, ще имаме по-лесен достъп до фирмено финансиране, ще имаме по-ниски лихви и най-важното, което тук никой не го каза, освен мисля, че господин Божанков, ние станахме членове на Банковия съюз, преди да станем членове на еврозоната. И когато това стана, ние бяхме единствената държава, и аз лично бях против и го казах от тази трибуна, защото, като станеш член на Банковия съюз, всички други държави станаха едновременно, защото, като станеш член на Банковия съюз, започваш да отговаряш на едни изключително тежки регулации, без да ползваш защитата на Европейската централна банка – само регулации, но така или иначе въведохме го. Банките си влязоха в регулациите, всичко в банковата система е окей. Сега Вие ни предлагате да не влизаме в еврозоната, да продължаваме да сме в Банковия съюз, да отговаряме на едни

Вярно с оригинала.
Ирина Кольева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

регулации, да не ползваме екстрите, както се казва, на този банков съюз, а това е защита, това е достъп до евтини ресурси и така нататък.

Какви цени да се вдигнат, като ние и сега сме в евро?! Като си купувате апартамент, да не би да Ви го продават в левове – да ми отговорите на този въпрос или нещо друго. *(Реплики: „В левове е.“)* Ами не е в левове, ами не е в левове, ами не е! 1600 евро на квадратен метър е. Погледнете в интернет – всички цени са в евро на квадратен метър, евро на квадратен метър и не е само това примерът, много други примери можем да дадем.

Да не казвам и за превалутирането, което нашите хора, които работят навън и така нататък, всеки превод е с такси, колеги.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗБРАЖДАНЕ, от място): Променяме Закона и решаваме проблема.

ЙОРДАН ЦОНЕВ: Вие бързо ги решавате, господин Костадинов. Като не е участвал човек в управлението, много лесно му се вижда всичко.

Така че, колеги, влизането в еврозоната би трябвало да е наше много съкровено желание. Въвеждането на еврото ще донесе само ползи на българската държава, на българския бизнес и на гражданите на България.

Има един-единствен негатив и аз искам да го кажа много ясно. Влизането в еврозоната и въвеждането на еврото затваря окончателно вратата на онези, които не искат да се европеизираме. Това е хлопането и заключването на вратата за партиите, които искат да извадят България извън нейния европейски път. Благодаря. *(Ръкопляскания от ДПС.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Цонев.

ИВАЙЛО ВЪЛЧЕВ (ИТН, от място): Искам думата за лично обяснение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Лично обяснение. Господин Вълчев, с какво бяхте засегнат? *(Реплики.)*

Имате думата за лично обяснение.

ИВАЙЛО ВЪЛЧЕВ: Господин Цонев, споменахте това, което казах за страха, и че има страх от страха.

Върно с обити нагла: .....
 Ирина Кирова
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

За да няма страх от страха, тези, които смятат, че техните аргументи са силни, трябва да го покажат пред останалите, да покажат на хората, че не ги е страх, за да им повярват и те.

Вижте колко е странна ситуацията. Аз споделям 90% от аргументите, които Вие изложихте професионално, но за да стигнем до тях и да ги изложим пред хората, за мен е важна тази стъпка. Ние трябва да минем през това да не ни е страх.

Първо да попитаме хората по принцип какво мислят, а след това ще дойде времето да изложим тези аргументи. Ние в работата, която вършехме и вършим, преди да влезем в този парламент, доста често сме правили това да работим с емоциите на хората.

Тогава казахме така: не е страшно да питаш някого, да кажеш на някого, че го обичаш – за това не се иска голяма смелост. Страшно е да питаш: ти обичаш ли ме? Защото тогава не знаеш какво ще ти отговорят насреща. Толкова за страха.

Видях, господин Лорер, с цялото ми уважение, не беше хубав знак човек като Вас да прави бележка по този начин на госпожа Божинова. *(Шум и реплики.)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Господин Вълчев, разбрах Ви личното обяснение, но то нямаше никакъв смисъл по отношение на изказването.

Имате думата за процедура, господин Цонев. *(Реплики.)*

ЙОРДАН ЦОНЕВ (ДПС): Така е, госпожо Председател, като се направи един компромис с процедурата, сега ще се направи и втори, доколкото това не беше лично обяснение, а реплика. Аз пък под формата на процедура ще направя дуплика.

Господин Вълчев, аз много ясно казах: аз съм дълбоко и искрено убеден, че ние ще спечелим – ние, които сме фенове на еврозоната и на еврото, да се изразя на този език, ние ще спечелим този референдум дори да го има.

Въпросът беше друг. Обясних, че страхът от страха е, защото не си проведохме разяснителната кампания – ние, които трябваше да я проведем. Това беше самокритика към нас и всички колеги, които трябваше да го направим. Затова сега е страх от страха, а не защото се страхуваме да питаме хората.

Вярно с оригинала: .....
 .....
 Началник на отдел
 "Административно обслужване"

Аз съм убеден, че този референдум ще го спечелим. Искате ли даже да Ви кажа и технологично как? Искате ли да Ви кажа? (Реплики: „Кажете, кажете.“). Няма да Ви го кажа. (Смях, оживление.)

Много лесно ще го спечелим – като обясним на нашите симпатизанти да гласуват за еврото и тогава няма да имате бройката, която Ви е нужна, защото по закон Ви трябва тази бройка да бъде над гласувалите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря ви, господин Цонев.

Продължаваме със следващото изказване. Господин Стоев, имате думата за изказване.

СТОЮ СТОЕВ (ПП-ДБ): Уважаема госпожо Председател, уважаеми колеги народни представители! За съжаление, в дебата до момента никой не зададе следния въпрос: в крайна сметка чл. 9, ал. 1 казва, че тема на въпрос може да бъде единствено когато е от компетентността на Народното събрание. Никой не зададе въпроса: какво ще стане, ако проведем такъв референдум и той стане задължителен за Народното събрание? Как Народното събрание ще реши темата на въпроса? (Реплика от ВЪЗРАЖДАНЕ: „Това ли е изказване?“)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Стоев.

Изказване във формата на въпрос.

Госпожо Йорданова, може би е насочен към Вас. Имате думата във вид на реплика.

НАДЕЖДА ЙОРДАНОВА (ПП-ДБ): Благодаря, госпожо Председател.

Колега Стоев, аз разбрах, че въпросът, който зададохте, беше риторичен по своя характер, но явно залата не разбра.

Бихте ли развили малко по-подробно тезата си? Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Разбрах Ви, госпожо Йорданова.

Има ли друга реплика? Не виждам.

Господин Стоев, имате възможност за дуплика.

СТОЮ СТОЕВ (ПП-ДБ): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Вярно с оригинала: _____
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

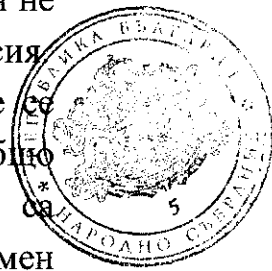

Уважаема госпожо Йорданова, в крайна сметка темата, която подхвадох, е изключително важна. Как, ако проведем референдум и отговорът на въпроса бъде задължителен след това за Народното събрание, ще бъде решен от Народното събрание? Защото в крайна сметка в чл. 140 от Договора за функционирането на Европейския съюз ясно е посочена процедурата, при която една държава в дерогация – само да подчертаем, то стана ясно, в чл. 139 е ясно описано какво означава „държава с дерогация“ – такава, която не изпълнява условията за приемане в еврозоната; ясно е записана процедурата, при която съответната държава има задължение да покрива едни изисквания, на всеки две години има доклад за напредъка на държавата по тези изисквания. След това по § 3 има процедура, с която след това всички държави членки, които са членове на еврозоната, се съгласяват тази държава да стане част от еврозоната, Европейската централна банка също. И най-накрая трябва да кажем, че двустранните отношения – те не са двустранни, но отношенията между Европейския съюз и държавите, които са членки на еврозоната, Европейската централна банка и от наша страна няма да се води от Народното събрание.

Органът, който ще води преговорите по финализиране на процеса по приемане в еврозоната, е Министерският съвет. Точно заради това дори да сметнем, че въпросът реално може да се зададе по два начина, истинската тема на въпроса е следната: дали ние до 2043 г. няма да изпълняваме условията, за да не може да влезем в тази фаза, или след това? Искате ли тогава да задължим Министерския съвет да преговаря с Европейската комисия и с всичките държави членки, че няма да приемем еврото до 2043 г.? Но ясно трябва да си кажем – Народното събрание по никакъв начин не е компетентният орган, който ще преговаря с Европейската комисия.

Точно поради тази причина за мен тук, за съжаление, не се подхваща темата, че може би въпросът, който е така зададен, изобщо не е от компетентността на Народното събрание, каквито са изискванията на чл. 9, ал. 1. И по този начин този въпрос според мен е изцяло недопустим. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Стоев.

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

Последното изказване е на господин Костадинов. Има ли други желаещи за изказвания?

Господин Лорер? Господин Лорер ще бъде след Вас, господин Костадинов – поиска да се изкаже последен.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Този дебат, който се състоя тук, всъщност наистина беше за провеждането на самия референдум, а не за това дали трябва да има референдум. Защото не чухме нито един аргумент, който да обясни защо не трябва да има референдум. Разбира се, имаше много общи приказки, голословни обвинения, твърдения, неподкрепени от факти.

Ние зададохме и на Правната комисия въпроса, който сега ще зададем, и тук няколко пъти го задаваме, и аз ще го задам за пореден път: с какво точно въпросът на референдума нарушава някой международен договор и кой точно член от този международен договор? Защото говорим за Договора за членство в Европейския съюз – дотук добре, получихме половината отговор. Кой точно член обаче от Договора за членство на България в Европейския съюз? Кой точно член от Договора за създаването на Европейския съюз в Маастрихт? Защото, ако отворите Договора за членство на България в Европейския съюз, там вътре никъде не е записана и дума за еврото! Там има препратка под линия, която препраща към Договора от Маастрихт! А в Договора от Маастрихт много ясно е записано какви точно са условията, при които се влиза и как точно се влиза!

Тук беше обяснено всичко това. Между другото, дори и преждеговорившият го обясни много коректно, за което благодаря на господин Стоев, защото той каза какъв е механизмът.

Но разбира се, четете като дявола Евангелието и забравя една много важна подробност, която тук всички противници на това да бъде уважен вотът на 604 хиляди български граждани пропускат. И тази подробност е, че никъде няма дата.

Точно поради тази причина няма и отлагане, няма отлагане, защото не може да отложиш нещо, което не е предвидено като дата. Как може да отложиш срок, който не съществува във времето?

Това го казахме още миналата година, когато започнахме първите парламентарни консултации. Тук е моментът да кажа, че ние тогава, защото преди малко в една от репликите казах, че

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

миналата година изборите бяха на 14 ноември – всъщност бяха на 2 октомври, октомври, ноември, до началото на декември ние правихме консултации с всяка една от парламентарните групи. С някои разговаряхме и те ни отговориха – не. С други не разговаряхме, което само по себе си пак е отказ. Просто отказаха разговор.

Но всички бяха категорични, че няма да подкрепят идеята да има референдум. Затова тръгнахме по тази дълга и сложна процедура.

В крайна сметка стигнахме до ситуацията, която беше още тогава – в самото начало. Те ни казаха: нямате право да питате българския народ, ние казваме: напротив, обясняваме защо имаме правото. Настъпва мълчание, след това има едно врътване.

Аз ще Ви кажа каква е истината тук. Има български политически организации – три в този парламент: ВЪЗРАЖДАНЕ, БСП и „Има Такъв Народ“, които ще подкрепят волята на българския избирател, на 604 хиляди души. Но има и такива, като ПП-ДБ, ГЕРБ и ДПС, които няма да го направят. Кое то означава, че в залата има хора, които ще се съобразят с чужда воля – не с волята на българския народ, не с волята на българския избирател.

Ето защо в този момент тук този дебат, макар и не на място, е много полезен и много важен, защото се видя за пореден път кой защитава българските национални интереси. Или по-скоро даже тук не говорим за българския национален интерес вече, защото беше ясно казано и от тези формации, които подкрепят провеждането на референдума, че те ще гласуват с „не“ и това е тяхно право. Никой не може да каже нищо за това!

Защото аз наистина не мога да разбера какъв е проблемът в крайна сметка да бъде свикан такъв референдум, след като тук има убеждението, че той ще бъде спечелен. Свикайте го и го спечелете. И ние не можем да кажем нищо тогава! Нищо не можем да кажем, колкото и да не ни харесва, защото в крайна сметка глас народен – глас божи“.

И да не забравяме следното нещо. Има и възможност да се пита Конституционният съд. Беше казано не знам колко точно десетки, да не кажа няколкостотин пъти от тази трибуна. Защо

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

никой не иска да пита Конституционния съд? Защо вместо това се изземва функцията на Конституционния съд? Тук излизат народни представители и казват: „аз имам вътрешното убеждение“. Хубаво, а на какви точно правни аргументи и факти се позовава това вътрешно убеждение? Защото някой от тях може да има вътрешното убеждение, че може да лети, ама не съм не го видял да скача от осмия етаж. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Костадинов.

Реплика?

Имате думата за реплика, господин Николов.

ДЕЯН НИКОЛОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Господин Костадинов, Вие добре казахте, че никой на практика не ни казва кой е членът, който нарушаваме. И се опитват да ни вменят, че България оттук нататък няма какви решения да взема. Затова ще си направя труда да Ви прочета всъщност кой е членът.

В чл. 140 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в параграф 3 пише следното: „Ако се реши съгласно процедурата, предвидена в § 2, тоест вече да не сме държава с дерогация, да се прекрати дерогацията, Съветът с единодушие на държавите членки, чиято парична единица е еврото, и заинтересованата страна членка, по предложение на Комисията и след консултации с Европейската централна банка, неотменимо курса...“ и така нататък, вземат решение.

Ние трябва да сме в единодушие с останалите страни членки и с европейските институции, тоест ние ще бъдем страна. Оттам насетне това означава, че България ще трябва да вземе решение. И едно такова споразумение трябва да мине през Народното събрание за ратификация! Това е моментът, в който тук ще трябва да вземем решение, тоест ние още не сме ратифицирали това последно решение на България дали да стане част от еврозоната.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Има ли друга реплика към изказването на господин Костадинов? Не виждам.

Имате думата за дуплика.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Господин Николов, разбира се, че това е така. Разбира се, че процесът не е

Вярно с оригинала:
Урина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

приключил. Тук няколко пъти имаше хора, които обясняваха от тази трибуна как всъщност ние трябвало да направим не знам си кога референдума и така нататък. Даже в Правната комисия някои от тях си позволиха да ни дават съвети защо не сме направили преди влизането на България в Европейския съюз – ами то тогава нямаше Закон за референдумите, ама кой да чете. Повечето от тези, които критикуват, са като червените хунвейбини, господин Николов. Те цитират, без да четат.

По-важното е друго. Примери за това, че нямаме задължение кога да влезем в еврозоната, са налице – много. Ние дадохме примера с Швеция и това е факт. Дадохме примера и с другите държави, които са част от Вишеградската четворка. Това също е факт.

Но даваме примера и с Румъния, която взе решение абсолютно едностранно, даже без да пита собствения си народ – правителството взе решение, че ще отложи влизането на държавата си в еврозоната до 2029 г.! Това беше казано няколко пъти тук.

Как така Румъния не нарушава Договора, а ние нарушаваме?! Разбира се, някой може да каже и беше намекнато, че тук има по-голям договор и по-различен. Всъщност той е просто по-голям, не е по-различен.

Има, разбира се, изключения, които са договорени по отношение на земеделски квоти, продукции и разни други неща, включително и риболовната квота в Черно море, но няма никаква разлика между Договора, който е подписан между България и Европейския съюз, и Румъния и Европейския съюз в частта за еврозоната. Защото и техният, и нашият препращат с бележка под линия точно към Договора от Маастрихт, което означава, че след като Румъния може да отложи, можем и ние. Макар че, повтарям, терминът „отлагане“ не е коректен, защото ние не отлагаме нещо, което няма как да бъде отложено. По-скоро Румъния решава кога да влезе в еврозоната. И ние сега същото нещо правим.

Тук беше казано няколко пъти за това, че има страх. И този страх наистина е много сериозен. Страх обаче от българския народ. Аз не мога да разбера как така хем тук някои хора са сигурни, че ще спечелят референдума, хем не искат да има референдум! Залата

Ирина Копева
началник на отдел
"Административно обслужване"

смърди на страх – страх от българския народ! И който казва пък, че примерно референдумът бил незаконосъобразен, ами да пита Конституционния съд!

Точно поради тази причина законодателят е взел това решение и дава тази възможност, защото е предвидил, че ще се появи някой, който ще го е страх от неговия собствен народ. Нека да пита Конституционния съд тогава. Само че никой не иска да пита Конституционния съд от тези, които твърдят, че е незаконен.

Когато сме имали такива съмнения, от тази трибуна сме заявявали – ще сезираме Съда. И сме го сезирали. И сме получавали отговорите. Независимо дали са положителни, или отрицателни, ние ги приемаме, защото Конституционният съд няма как да бъде коментиран.

Но това, което мен повече ме притеснява и с което ще завърша, е, че в крайна сметка тук говорим не просто за отмяна на един референдум – тук говорим за гавра с 600 хиляди българи! Тук говорим за забрана на демокрацията! Тук говорим за нещо, което беше за първи път маркирано преди близо 20 години от тогавашния председател на Народното събрание, точно преди 20 години – мисля, че беше 2003-а, когато тогавашният председател на Народното събрание Огнян Герджиков каза: „Ние няма да свикаме референдум, защото знаем какъв ще бъде резултатът.“

Сега българските управляващи в момента, защото това е коалицията, която няма да пусне референдума, незаконно – ще наруши Закона днес и ще се изгаври с 600 хиляди души. Ще наруши Закона – ще го кажа още веднъж, изпитва страх от българския народ! Това е истината!

Това, което мен най-много ме притеснява, и с това ще свърша, е, че утре тези хора, изпитвайки страх от резултатите от едни следващи избори, могат да забранят и изборите! Защото те ще кажат: народът е прост, той не разбира, на нас не ни харесват тези резултати, които виждаме от социологическите агенции. И най-вероятно ще кажат, че трябва да се забранят изборите, така че в момента виждаме нещо, което можем да окажем само и единствено като пълзящ фашизъм и налагане на тоталитарна диктатура! (Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.)

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Не виждам повече желаещи за изказвания.

Господин Лорер, Вие сте последният. Имате думата.

ДАНИЕЛ ЛОРЕР (ГЕРБ-СДС): Благодаря, госпожо Председател.

Уважаеми колеги, искам да започна с израз на уважение към 470 хиляди българи, които са подписали този референдум. 470 хиляди българи, подведени от организаторите на тази инициатива, както разбрахме от днешния дебат. Подведени за това, че това е референдум за българския лев. За голямо мое съжаление, както господин Цонев обясни детайлно, българският лев не съществува реално като свободна и независима монетарна единица, защото ние сме във Валутен борд и нашата фискална политика вече не е независима. Този борд гарантира стабилността на страната, но да лъжем хората, че референдумът е за българския лев, е подигравка с тяхната интелигентност и спомени от историята.

Второ, Вие подвеждате тези 470 хиляди души, че това е референдум срещу еврото. Това не е референдум само срещу еврото. Еврото е неделима част от договорите за присъединяване на България и Вие знаете, че ние не можем да ги подлагаме на съмнение. Това, което всъщност Вие не казвате на тези 470 хиляди души и ги манипулирате, е, че това е референдум срещу бъдещето на България в Европа. Това е същността на този референдум. Това е референдум срещу европейския път на България и Вие трябва да го кажете ясно от тази трибуна на всички онези, които подведохте.

Така че извинете се 470 хиляди пъти. *(Ръкопляскания от ПП-ДБ, шум и реплики от ВЪЗРАЖДАНЕ.)*

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ, от място): Не те ли е срам?

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Не виждам реплики.

Не виждам и други изказвания.

Закривам дискусията. *(Председателят на Народното събрание Росен Желязков влиза.)*

Ще изчакаме господин Желязков също да се присъедини.

Да поясня за всички – гласуваме предложението на ВЪЗРАЖДАНЕ, на организаторите на референдума, което е

Верно с оригинала:
Ирина Колева
началник на отдел
"Административно обслужване"

неподкрепено от Комисията, тоест, който гласува „за“, ще гласува за провеждане на референдума, който гласува „против“, ще бъде против провеждане на референдум.

Режим на гласуване, моля.

Гласували 213 народни представители: за 68, против 99, въздържали се 46.

Предложението не е прието. *(Реплики от ИТН: „Прегласуване“.)*

Прегласуване.

Гласували 212 народни представители – за 68, против 98, въздържали се 46.

Предложението не е прието. *(Реплики: „Различен вот!“)*

Различен вот могат да изразят обаче само народните представители, които не са се изказвали.

Господин Петров, първи е Вашият вот.

Заповядайте. *(Шум, реплики: „Имаше изказване.“)*

Господин Петров имаше реплика, нямаше изказване.

ПЕТЪР ПЕТРОВ (ВЪЗРАЖДАНЕ): Благодаря, госпожо Председател.

Бих искал да се обърна към българските граждани.

Днес гласувах за пряката демокрация. Днес гласувах за възможността за допитване до народа от името на всички тези български граждани, които три месеца събирахме подписка за идеята за провеждането на този референдум. Днес гласувах за своите убеждения, че аз съм изпратен тук от българските граждани и от българския народ, за да защитавам правото му да се произнесе по най-важните въпроси от държавното управление. Днес гласувах за спазването на буквата на закона и разпоредбите на Конституцията на Република България. Днес гласувах за борбата срещу заглушаването на гласа на народа от така наречените демократични и евроатлантически елити. И тъй като съм се клел от тази трибуна, пред тази конституция, във всичките си действия да се ръководя от интересите на народа, то отново на тази трибуна, под българския герб и под българския флаг, държаейки отново тази конституция, *(народният представител Петър Петров държи Конституцията)* искам да заявя на българските граждани своята ~~нен~~ ~~рими~~ ~~римо~~ ~~ст~~ ~~да~~ ~~се~~

Вярно с оригинала: _____
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

боря за това и да му осигурия възможност те да гласуват за запазването на българския лев.

Да живее България! (*Ръкопляскания от ВЪЗРАЖДАНЕ.*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Втори различен вот.

Господин Чорбанов, имате думата.

АНДРЕЙ ЧОРБАНОВ (ИТН): Благодаря Ви, госпожо Председател.

Уважаеми дами и господа народни представители! Правителствената коалиция е ясна. Ясно е също така, че тя изключително силно се страхува от провеждането на каквито да е референдуми, в които да се чува мнението на гражданите, които са ги изпратили тук. Ясно е, че има въпроси, които не се харесват на много от хората, намиращи се в тази зала. За нас е от принципино значение да бъдат допуснати референдумите, които пряко ще могат да означават директен въпрос към гражданите по изключително важни за нацията въпроси. Именно затова ние ще продължим както да инициираме референдуми, така и да поддържаме желанието за тяхното гласуване. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Трети различен вот.

Господин Василев, имате думата.

РАДОСТИН ВАСИЛЕВ (Нечленуващ в ПГ): Благодаря, госпожо Председателстващ.

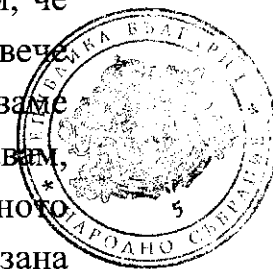
Уважаеми колеги от ВЪЗРАЖДАНЕ, обръщам се към Вас, тъй като Вие сте в основата на това, което се случва днес. Аз съм привърженик на Европейския съюз и НАТО и не съм за напускане на тези две организации. Напротив, аз съм за гордо членуване и отстояване на българските национални интереси в тях. Аз съм за приемане на еврото, когато България е готова за това, и считам, че плюсовете за България от включването в еврозоната са много повече от минусите, но аз не приемам начина, по който „Продължаваме Промяната – Демократична България“, ГЕРБ няма да ги споменавам, по тоталитарен начин отхвърлят възможността на Народното събрание, което в тези условия действа в така наречената обвързана компетентност и няма направо да преценява нищо, защото въпросът, който сте задали, според мен напълно отговаря на законите и Конституцията и трябваше да бъде разгледан. Считам, че

Вярно с оригинала:

Ирлина Колева

Началник на отдел

„Административно обслужване“

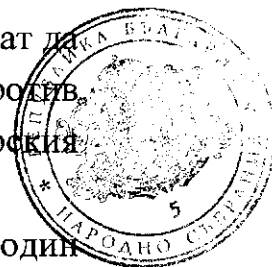
българският народ не може да бъде пренебрегван, да бъде обиждан, че не разбира от такива експертни теми, свързани с членуването ни в Европейския съюз, свързани с еврото. Считам, че той трябва да бъде питан, защото той носи отговорност за всички тук.

Не съм съгласен и с това, което каза колегата Георг Георгиев, че след като са гласували за „Продължаваме Промяната – Демократична България“ и ГЕРБ, те автоматично са се съгласили с това, че еврото трябва да бъде задължително прието, защото голяма част от хората, които се подписаха под Вашия референдум, са техни избиратели. Те никога повече няма да гласуват за тях, защото не им дават възможност да участват в прекия избор на държавата.

Искам да Ви кажа, че през последните 10 години „Демократична България“, освен че приватизира дясното, както господин Цонев обича да казва, освен че не направиха никаква съдебна реформа или съдебната им реформа в момента се състои в това да изпират ГЕРБ, освен че сега сме превърнали Народното събрание в Конституционен съд по преценка дали този въпрос е противоконституционен, преди 20 дни превърнаха Народното събрание в трибунал, особена юрисдикция, която ще преценява дали са налице достатъчно данни и законът е повод за образуване на досъдебни производства, сега те изпаднаха в невиджан срам от страх какво ще каже българският народ. Във Вашия въпрос аз съм сигурен, че българският народ все пак ще избере да влезе еврото в България, но техният страх е водеща сила, защото нямат електорална подкрепа, колеги, и считам, че днес маските паднаха. Всеки български народен представител трябва да защитава това, в което вярва, но по начин, който е легитимен и отговаря на закона, а не превратно да упражняват властта си. В момента цялата „Демократична България“ напуснаха залата, защото дори не искат да чуят мотивите на такива като мен, които са за еврото, но са против тоталитарния начин, по който се опитват да заглушат българския народ, и той ще ги накаже. Благодаря Ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСИЦА КИРОВА: Благодаря Ви, господин Василев. *(Председателите се сменят.)*

Имате думата, господин Желязков.

Върно с оригинала: _____

Ирица Колева

Началник на одра:

„Административно обслужване“

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ: Уважаеми колеги, предлагам 15 минути прекъсване и Председателски съвет при мен. Благодаря Ви.

(След почивката.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ: Уважаеми колеги, продължаваме работата с предложение, което правя на основание чл. 48, ал. 5 от Правилника да се включи като предстояща точка – точка трета от Програмата за днес.

Допълнителната точка:

Проект на решение за изменение на Решение за приемане на процедурни правила за условията и реда за предлагане кандидати за председател на Сметната палата, представяне и публично оповестяване на документите и изслушването на кандидатите в Комисията по бюджет и финанси, както и процедурата за избор от Народното събрание и за уреждане последиците от Решение № 5 на Конституционния съд по конституционно дело № 5 от 2023 г.

Има ли различно предложение?

Моля, режим на гласуване.

Гласували 172 народни представители: за 165, против 3 и въздържали се 4.

Госпожо Атанасова, като вносител представете Проекта на решение.

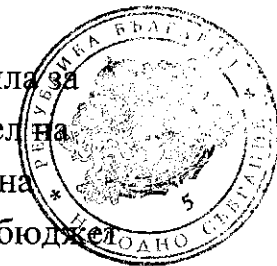
ДОКЛАДЧИК ДЕСИСЛАВА АТАНАСОВА: Благодаря, господин Председател.

„Проект

РЕШЕНИЕ

за изменение на Решение за приемане на процедурни правила за условията и реда за предлагане на кандидати за председател на

Сметната палата, представяне и публично оповестяване на документите и изслушването на кандидатите в Комисията по бюджет и финанси, както и процедура за избор от Народното събрание и за уреждане на последиците от Решение № 5 на Конституционния съд от 2023 г. по конституционно дело № 5 от 2023 г.

Вярно с оригинала: .....
Ирина Колева
Началник на отдел
"Административно обслужване"

3. Първо гласуване на Законопроекта за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2023 г. Вносител е Министерският съвет на 5 юли 2023 г.

4. Първо гласуване на Законопроекта за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2023 г. Вносител е Министерският съвет на 5 юли 2023 г.“

С това разпореждане Ви уведомявам за следващото заседание на Народното събрание, което ще бъде във вторник от 13,00 ч.

Закривам заседанието. (Звъни.)

(Закрито в 18,30 ч.)

Председател:

Росен Желязков

Заместник-председатели:

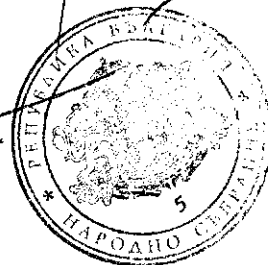
Росица Кирова

Филиз Хюсменова

Секретари:

Небие Кабак

Станислав Богдански

Вярно с оригинала:

Ирина Колева

Началник на отдел

“Административно обслужване